

SLOVENSKI NAROD.

Iskate vsak dan svojo, izredno nedeljo in praznik.
Iskate: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vln,
za uradne razglase 60 vln., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upi svadstvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova
ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1	7—	1	9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje.

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisano in zaščiteno frankovano.

Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Dr. I. Schvegel:

Na poti do miru.

II.

Pridržujem si pravico, da spregovorim detajlirano v posebnem članku o gospodarskih in finančnih pogojih, nanašanih v mirovni pogodbi. Že sedaj pa se mi zdi potrebno, kar sem sicer še storil pri neki drugi priložnosti, opozoriti na težkoče, ki lahko nastanejo iz ističasnega stremjenja, da se Nemčijo napravi za neškodljivo s tem, da se ji od vzamejo najbogatejše, če tudi priropane in nenemške pokrajine, da se ji onemogoči vsaka trgovina, uniči njena trgovinska plovitba, odvzamejo vse kolonije ter izroče vse njene terjatve v inozemstvu aliiranecem, na drugi strani pa se jo istočasno sili, da mora plačati enormno odškodnino v denarju. Američani pravijo, da ni mogoče torto istočasno jesti in jo objednem hraniti. Nemci bodo morali iskati izhoda iz te dileme v tej ali oni smeri, in neki odlični član tukajšnje mirovne konference je dal svoji bojazni, ki je objednem tudi bojazen Slovanov, pravičen izraz z besedami: »Rajše bi imel Nemce v Afriki, kakor v Moskvi.« Dostaviti bi še moral »kakor v Trstu«. Popolna izolacija Nemčije z negotovo bodočnostjo Rusije, ki jo zavezniški prepuščajo sami sebi, vsebuje veliko nevarnost nemške penetracije in gospodarskega obvladovanja Rusije. Nemška pohlepnost, kateri se je zastavila pot v Mezopotamijo, bo skušala na to obrniti svoje energije proti Sibiriji. Francoska nima upravičeno velikega zaupanja v praktične koristi načel, ki veljajo za zvezo narodov, ki so spojena z versailskim mirom in ki dajejo samo nekaj prav dobro dotiranih mest za diplomate. Zato se skuša proti kontinentalni nevarnosti velike mase 80 milijonov Nemcev zavarovati z zavezniško pogodbo, sklenjeno z Anglijo in Ameriko, kar je najboljša priznanje, da ustvariteli lige narodov sami dvomijo v trajnost svoje lasne tvorbe. Italije v to pogodbo niso sprejeli zaradi tega ne, ker je odklonila, da bi se udeležila skupne okupacije nemškega ozemlja po zaključenem premirju, najbrže pa tudi radi tega, ker ji zavezniški niso zaupali in ker bi Italijani pri svojem sodelovanju zahtevali tudi jamstvo za italijanske meje v Evropi in s tem samo komplilirali samo v zaščito Francije namenjeno alijanco pogodbo. Interesi Italije pa se ne samo ne nahajajo v nasprotju s nemškimi marveč bodo v bodočnosti nemara dočela istovetni. Takšne so šance za bodočnost. In kaj naj k temu porečejo jedva nastale mlade slovanske države Poljska, Čehoslovaška in Jugoslavija? Tem se niso dovolile druge garancije, kakor problematični predpisi Zveze narodov, objednem pa se jim je poverila naloga, da prevzamejo vlogo Rusije kot vzdrževalci evropskega ravnotežja. Ker se morajo vse te države najprvo same konsolidirati, je jasno, da morajo tej nalogi podleči, ako se Nem-

cem posreči, da vdinajo Rusijo svojim interesom in ako se Italijanom istočasno dovoli, da z vsemi sredstvi zavirajo uspešni razvoj jugoslovansega kraljevstva. V zadnjih dneh se je zopet jasno pokazalo, da ima v vseh teh problemih svoje prste vmes Anglija. Ona deluje na to, da bi se v srednji Evropi osnovala donavska konfederacija, kateri hoče baje dati pretežno slovanski značaj. Bolj kakor Nemčije se ona boji Rusije. Ko je Rusijo razbila s pomočjo Nemčije, je uničila sedaj tudi Nemčijo kot veselelo na suhem in na morju. S tem, da je priznala Združenim Državam, da prevzame mandat v Carigradu ali Armeniji (»mandat« nadomešča pri tej konferenci besedo »prilastitev«), ki lahko postane izhodišče bogatega gospodarskega udejstvovanja, se morja Anglija nada, da bo Ameriko spravila v nasprotje z Američanom doslej simpatičnimi Slovani, ki skušajo dobiti izhod na Črno morje. Pri tem bi Amerika prevzela vlogo, za katero se Anglija sama ne čuti več sposobno, vsled česar bi Združene Države ne samo ne postale v evropskem koncertu pomirljiv element, marveč naravnost nov faktor za komplikacije. Svoje egiptovski carstvo je Angleška zaokrožila s pridobitvijo Mezopotamije do Mosula in Diarbekira in z obvladanjem Palestine. Čim bo končana razdelitev turške države, o čemer pravkar razpravljajo na konferenci, in ki zaslužiše podrobnejšo razpravo, bo položaj končni kamen za zgradbo, ki bo človeštvu za nedogleden čas zopet nudila udobno streho. Nato bo treba samo še nekoliko ur, da se absolvirajo takšne malenkosti, za kakršno se n. pr. smatra Bolgarijo. Francija dobi v Mali Aziji njeno staro sirijsko interesno ozemlje do Damaska, mogoče tudi mandat za severni del še preostalega turškega carstva z Bruso in Angoro, dočim bo Italija oškodovana v južni Anatoliji z viletijskim Konjo in pristanščim Adalio. Italija se je tu sklicevala na neko drugo tajno pogodbo, glasom katere bi morala dobiti Smirno, katero so sedaj prisodili z velikim delom turškega zaledja Grški. Ogorčenje, da se ni izpolnila popolnoma njena zahteva glede Smirne, je v Italiji za nekaj dni potisnilo v ozadje celo reško in dalmatinsko vprašanje. Čezar rešitev je kolikor toliko odvisna od istočasne razdelitve Male Azije. Zato je Italija odrekla svoje soglasje reviziji državnih meja med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo, ki se je v odboru Četvorice pred nekaj dnevi znova postavila na dnevni red in rešila na slovansko korist, vse dotle, dokler ostane in suspensio vprašanje glede Reke. Zadržuje se sedaj, da se Reka v bistvu proglasi za svobodno mesto z jugoslovansko in italijansko ingerenco, da pripade zaledje v Dalmaciji kraljevini SHS, Zader in Šibenik pa se podredita upravi lige narodov.

O mirovni pogodbi z Nemško Avstrijo, ki jo težko preje izgotovljena kakor v enem tednu, naj pripomnim, da sledi v bistvu temeljnim potezami

nemške pogodbe. V pogodbi se izrečno poudarja samostalnost Nemške Avstrije nasproti Nemčiji. Razen določb glede meja se zahteva odprava splošne vojaške dolžnosti, določitev na neznanost število omejenega moštva za varnostno službo in izročitev artiljerije, municije in vojnih ladij. Gospodarski pogoji bodo istovetni, vendar pa ne tako težki, kakor nemški. Predvojne dolgove naj sorazmerno prevzame nove države, kiso nastale na razvalinah Avstro-Ogrske, vojne stroške pa morata nositi Avstrija in Madžarska sami. Za odškodnino se določa enkratno začetno naplailo, ostanek se polagoma kolektira potom posebne zavezniške komisije. Plovitba po Donavi se poveri posebni komisiji pod nadzorstvom Zveze narodov. Sodniško se pozovejo na odgovornost samo kriminalno odgovorne osebnosti, radi politič. krivde, kakor v slučaju bivšega cesarja Viljema, ne bo nihče poklican na odgovor. Ne glede na to, kakšna bo končna odločitev o Reki, se Nemški Avstriji in Madžarski zagotavlja pravica svobodnega dostopa k morju. Zanimivo je, da zahtevajo Italijani, sklicevaje se na to, da je Nemška Avstrija oropana skoro vsake armade, da naj tudi kraljevstvo SHS številno omeji svojo armado.

Končno naj še pripomnim, da je zaključitev miru sicer predpogoj za povratek normalnih razmer in političnega reda, da pa so gospodarske, komercialne in finančne potrebe posamičnih dežel, zlasti naših, ki so toliko trpele vsled opustošenosti in rekvizicij, tako velike in nujne, da nikakor ne kaže, da bi se jih odlagalo do končne izgotovitve mirovne pogodbe, na katero bo morda treba čakati še precej časa. Zato bo treba takoj pričeti z energičnim delom, da se reši vprašanje finančne rekonstrukcije s pomočjo ameriškega kapitala na temelju naravnih pripomočkov in zakladov naših dežel. To delo bo se morda izkazalo za nas v bodočnosti ob modri zakonodaji in energični izvedbi za bolj koristno, kakor nadeja na nemška, avstrijska in madžarska plačila, na katera ne smemo graditi svojih upov.

Žrt ama maja 1918.

Vi ste poginuli na stratišču. Osam žrtava častnih, kole ne mogoče u usupatorskoj, jugoslovanskej svojoj duši da trpe pri Habsburgu i da skrštenih ruka gledaju podlačka zvjerstva Beča i Pešte. Osam života pade na krvničku švapsku komandu.

Bilo je jednog prolejnog popodneva kad Vas je sunce pratilo na zadnji Vaš počinak. Kad Vas izvedoše iz zatvora, kojeg je strazio lik germanca i glumica Josefa II. u sredini naše Radgone, Vi izadjoste svezanih ruka i svijetla lica. U proljeće Vašeg života podijoste, da na suncu Vesne položite svoje glave na ruglo carskog umetničkih delih, ki jih je sprejemal ruski in evropski svet s tresočo roko, kajti vsakdo je čutil božansko silo tega umetnika.

Od časov Petra Velikega je bila Rusija kakor velik bolnik, ki so ga tuje sile budile, da naj vstane. Ležal je tu lija Muromec v svoji lenobi in zaspanosti s svojimi ogromnimi silami. Evropa je hotela, da naj se poevropi — on pa ni hotel — ali ni mogel. Inteligenca je šla iskat Evropo. In kaj je našla? Nekaj papirnate kulture, ki ni odgovarjala široki ruski duši. In oni, ki so se »poevropili«, in so se vrnili, so hoteli prenesti Evropo v Rusijo — pa niso mogli. Tako je nastalo nesoglasje med narodom in inteligenco. Lev Tolstoj je našel sredstvo za to veliko krizo: krščanstvo. Dostojevski pa ni ostal pri samem evangeliu: vedel je, da še ni dozorel čas, zato je razkrival probleme s trdno vero v zmago svojega plemena. Znani pisatelj Mežkovskij pravi o Dostojevskem:

»Pri Dostojevskem je človeška osebnost do vseh skrajnosti razvita: iz temnih živalsko — elementarnih korenin raste do najvišje popolnosti in se povzame do največjih in najjasnejših višin duševnosti. Povsod vidimo bog junaške volje: z elementom moralne dolžnosti in vesti — pri Razkolnikovem, z elementom izrazite in zavestne sle — pri Svidrigajlovem in Verzičevem — naravnega in nezavestnega razkošja pri Rogožniku — z elementom ljudstva, države

okaljanoj »Schönbrunna« a na diku Vašeg roda i pokoljenja. Vi neznatni infanteristi cesarskih »zibennundnajcigera«. Vi sitni, nepoznati, obični vojnici »Brotsacka« sa kojima je Habsburg žeo slave koje se vuku od vremena Zrinjskih do Brusilova.

Vi prostaci — Vi velikani! — Vi ste znali da idete u smrt, da Vam je to Vaš zadnji hod, pa Vi ste ipak tim zadnjim stajalištem Vašeg križnog puta pošli vedre duše i sa pjesmom zvučnom ispod Triglava. Lijepa slovanska duša, puna žvrgolenja i sevdaha! Niste nikoga svoga uz sebe imali! Vaše majke i sestre ni slutile niju da idete na stratište. One su sanjale o Vašem povratku ili kako će Vam okiti klobuke rožmarinom sa strahom u srcu čekajući kada ćete im javiti, da opet morate ići u frontu. A Vi ste išli u smrt! Pratil su Vas jedino hrvatski i slovanski topli pogledi i gorke uzdasi naši. Pratio Vas je nebo i priroda koja se je budila za našu slobodu. Pratil su Vas lastavice žvrgoleći kao Vi, navještavajući Vam, da nam donose naše proljeće, naš novi život. Mi smo Vam mnogo, mnogo toga onaj put kazali, mi smo kričali i bjesnili — niko nas nije čuo — sve je bilo bez riječi! Ali Vi ste nas razumeli i još ljepše ste pjevali o rožama i rožmarinu. Radgona je bila na nogama, Filisterska, podla, crnožuta lica »Radkersburga« razvratila su oči i pjenila od bijesa i miline gledajući kako Slaven hrabro umire i da umire. Oni su čekali čas kada ćete pasti na koljena i vapiti za milost — da Vam oni onda neronski serče palac — a Vi ste gori junaci Učke i Nanosa, ponosna čela, svijesni Vašeg rodoljublja — lagano stupali kroz špalir zmiskih njihovih očiju. Malo mi je bilo slavenske krvi prolivene po Karpata i na Soči oni su sami htjeli vidjeti, oni sami, svojim vlastitim očima kako padaju Slaveni! I vidjeli su! U Vašim se očima vidio odsjev naše skore pobjede i Vi ste u ime njezino išli da svršite svoj mladi život kod kuće na stratištu!

Na bedemu Radgone zaustaviše Vas i povežaše Vam oči crnim maramicama. Za Vas je prestao u tome momentu bitisati ovaj svijet. Jednog po jednog su Vas vodili uz zid, da Vam prostrijele Vaša junačka prsa i čela. Vi ste to sa mirom, udivljenja vrijednog preživjeli i Vaša tijela su jedno za drugim padala mrtva. Bez straha, bez muke, bez riječi! »Boj se onog, ko je viko, bez golema mrijeti jada.« — Sa tim ste pokazali crno — žutom tmetu, kako se mre kad se zna zašto. Vaš smrtni mir bio je za »Radkersburg« smrtni strih. Vaša pjesma daleka i silna bila je za švabe »marche funebre«. Mjesto da nadju radade gledajući Vas kako umirete, našli su očaj svoje skore budućnosti, našli su da je istinito ono čega su se bojali Kad su Vas pratili na stratište, pratili su sami sebe u drugi svijet. Vi ste utrali put Jugoslaviji, a oni su se Vaših stopa plašili kao aveti. A ti zadnji junače,

koji si gledao i čuo kako Ti Tvoje drugove pogubljavaju. Ti si zadnji kleknuo i u zadnjem si trenutku života svoga, prije nego što će Ti olovo rastrgati srce, kliknuo si da se zaorilo: »Živio Slovenec i Hrvat!« —

Zar je to bojazen od dvoglavog orla? Zar je to smrtni strah? Tebe je Učka rodila i bio si tvrd kao onaj istarski naš kamen koji Te je odgojio. Ti si zrao, i vidio si u viziji nas braće sjeđinjene u našoj oslobođenoj Radgoni u našoj Jugoslaviji. Zadnji Tvoj pozdrav bio je Tvom rodu, Tvojoi braći za koju si živio i za koju si na tako okrutan način morao da dadeš svoj život. Tvoj usklik je bio budež u srce Habsburgu i navještenje novog vjemen, boljeg pročišćenog zraka.

Palo je osam glava. Osam se je tijesla jedno za drugim, jedno uz drugo trznilo i za uvijek umirilo. Osam je nedužnih žrtava ležalo na onom prahu, po kojem su za života stupali u boj ili su u predvečerje koje lietne noći uz pjesmu sanjali o povratku k svojim domovima.

Tamo gdje bistra Mura oplakuje doline naše Radgone tamo leži osam nevinih žrtava koji bijahu sigurni vijesnici naše skore slobode. Kratko su vremena počivali u tujini, sada im naše ruže cvatu na njihovom vječnom domu.

Doći će im njihove »pančke« i položiti im »šopeke« čistog mirisavog cvijeća sa njihovih brda i poljana. Počivajte u miru Vi nemirne slavenske duše koji ste godinama nosili u sebi čemer tujinačkog bremena, počivajte u miru i znajte da se Vašim putovima sada ori pjesma Slobode. Počivajte u miru Vi bezsmrtni junači dekleta i roža.

Mostar, u maju 1919.

Čekić, Ljubljana

Za naše meje!

Sree boli človeka, ko čita, kako se v Parizu pri mirovni konferenci bje-ranta najbolj ravno za dele slovenske zemlje. Na jugu in na severu nas skrašajo kolikor moč prikrjajati in tud usoda ogrskih Slovencev je še negotovna. In vse to poleg tega, da smo v tečaj let že toliko izgubili našega sveta! Naš narod, ki je živel nekadaš na Sp. Avstrijskem in Tirolskem, ki je živel povsej Stajerski in Koroški, je bil razvep delov poslednjih dežel germaniziran in naše meje so bile potisnjenje daleč na jug. Vse ustavljanje proti germanizaciji ni pomagalo nič, ker so medu Nemci in njih predniki vlado nad nami in so z vsjo svojo divjostjo in krupstjo delali zoper nas.

Mirovna Konferenca naj bi, ako se je sploh vesela, teh dejstev in je informirana, vse to uvaževala pri določitvi mej. Naj bi uvaževala, da smo se Slovenci bojevali že s starimi Franki, s Karolom Velikim in nekdanjimi Bavarci

LISTEK.

Besi.

Malokdaj prihaja katera knjiga tako v pravi čas, kakor slovanski prevod Dostojevskega »Besov«. Ves svet stmi pred rusko sfingo in čaka, kako se bo v bližnji bodočnosti izpremenil njen obraz. Bili so časi, ko je bila Rusija daleko, daleko, ko smo govorili še o dveh svetovih: Rusija in Evropa. Zdaj pa je tako blizu, vedno bližje in bližje in mi gledamo in strmimo in se je bojimo — ker je ne razumemo. Rusijo razumeti pa je — nemogoče in še danes veljajo besede romantika Tjutčeva, ki je zapisal: »V Rusijo je mogoče samo verovati... Ali verujemo danes v bodočnost Rusije? In kakšne Rusije? Ali verujemo še v slovansko Rusijo? To so vprašanja. Saj Rusija ne more biti drugačna nego slovanska — bi se reklo. Ali je torej nihilizem, oblomovščina in boljševizem nekaj slovanskega? Ali je to nekaj čisto ruskega? Ali je to samo prehod — ali je to bodočnost? Ali bo v gigantskem boju med dvema svetovoma zmagala Rusija ali Evropa? Ali je to, kar prihaja iz Rusije, blagoslov ali prokletstvo, ali je dobro ali zlo, ali je sreča ali nesreča? Vse to so vprašanja današnjih dni in nihče ne more zakriti oči in zaščititi ušes — da bi ne bil ob-

čutil teh vprašanj. Mi vsi smo postavljeni pred to strašno sfingo, ki zahteva od nas odgovora.

Zdi se mi, da stoji danes človeštvo utrjeno od bojev in vojne pred svojim maščevalnim bogom in na vsa vprašanja prosimo samo: trenutek počitka... »Počakaj, da se oddahnejo in pomislimo, potem bomo odgovorili...« Slinga pa zahteva odgovora takoj... Antanta jo hoče premakniti s silo, vreči jo s prestola, kakor je vrgel Heraklejo ono pošast pred Tebami. Ali bo zmaga nad sfingo tudi zmaga nad vprašanjem? To je problem sedanjosti. Poznati Rusijo, se pravi poznati rusko literaturo. Nobena literatura na svetu ni tako ozko združena s svojim narodom, kakor ruska. Od prvega začetka se rešuje v ruski literaturi ruski problem: pisatelj je tu več nego drugod: on je psiholog, filozof, sociolog, prerok, učitelj. Reklo se bo: to mora biti vsak pravi pisatelj. To je res: toda ruski pisatelj je odmev onih neizmernih globočin ruske duše, ki je po svoji naravi ustvarjena, da išče, premišlja, filozofira... V tem so oni veliki, kakor je velika njih zemlja. V tem je ruski človek različen od evropskega.

V podlistku o »Oblomovščini in boljševizmu« smo čitali na tem mestu nekaj zanimivih misli o tej ruski duši. Kdo ne pozna vse te jmnake od Evg. Onegina naprej do današnjih dni. Zdi se, da so izpremenili samo obličje po mestu. Svet jih je poznal samo od blizu. Kaj pa mi-

liti, da so Tatari, drugi, da so narejeni Evropejci, tretji, da so kulture nezmogni Slovani. In vendar so postali učitelji Evrope. Za ono bore malo kulture, kar jim je poslala zastarela Evropa, so ti nadarjeni učenci vračali dela, ki so pred njimi strmeli njih zaostali — učitelji. Ruski roman, rusko gledališče, rusko slikarstvo — vse je sprejela Evropa kot nekaj novega, lepca, veličastnega. Bogastvo Rusije je neizmerno. In zdi se, da pojde nova Evropa iskat teh velikih zakladov, da v njih premladi svoje onemogle sile.

Ruska literatura je bila pri nas priljubljena, kakor povsod. Uživali smo jo v originalih in prevodih. Obogatili smo svojo literaturo z najlepšimi ruskimi deli in imamo v njih kulturni zaklad.

Dostojevski nam ni neznan. Imamo od njega že nekaj glavnih del (Zapiski iz mrtvega doma — Ponizani in razžaljeni — Zločin in kazen —). V »Slovenski Matici« izide prihodnje leto njegov »Idiot«. Pred nami leže »Besje« — in tako preostala samo še njegovo največje delo, »Bratje Karamazovi«, ki bodo prej ali slej našli svojega mojstra — prevajalca.

Umetniških delih, ki jih je sprejemal ruski in evropski svet s tresočo roko, kajti vsakdo je čutil božansko silo tega umetnika.

Od časov Petra Velikega je bila Rusija kakor velik bolnik, ki so ga tuje sile budile, da naj vstane. Ležal je tu lija Muromec v svoji lenobi in zaspanosti s svojimi ogromnimi silami. Evropa je hotela, da naj se poevropi — on pa ni hotel — ali ni mogel. Inteligenca je šla iskat Evropo. In kaj je našla? Nekaj papirnate kulture, ki ni odgovarjala široki ruski duši. In oni, ki so se »poevropili«, in so se vrnili, so hoteli prenesti Evropo v Rusijo — pa niso mogli. Tako je nastalo nesoglasje med narodom in inteligenco. Lev Tolstoj je našel sredstvo za to veliko krizo: krščanstvo. Dostojevski pa ni ostal pri samem evangeliu: vedel je, da še ni dozorel čas, zato je razkrival probleme s trdno vero v zmago svojega plemena. Znani pisatelj Mežkovskij pravi o Dostojevskem:

»Pri Dostojevskem je človeška osebnost do vseh skrajnosti razvita: iz temnih živalsko — elementarnih korenin raste do najvišje popolnosti in se povzame do največjih in najjasnejših višin duševnosti. Povsod vidimo bog junaške volje: z elementom moralne dolžnosti in vesti — pri Razkolnikovem, z elementom izrazite in zavestne sle — pri Svidrigajlovem in Verzičevem — naravnega in nezavestnega razkošja pri Rogožniku — z elementom ljudstva, države

in politike pri Petru Verhovenskem, Stavrogmu, Satovem. Končno z elementom metafizičnih in verskih skrivnosti pri Ivanu Karamazovem, Knezu Miškinu in Kirilovem.«

Verhovenski, Stavrogin, Satov in Krilov so junaki »Besov«.

Krilov pravi, da se bo delila zgodovina človeštva v dva dela: od gorile do uničenja boga in od uničenja boga do — naravne izpremembe zemlje in človeka... »Človek bo postal bog in se bo fizično izpremenil.« Tako sanja ruski filozof o — bodočnosti človeštva. Tu je našel Nietzsche svojega nadčloveka, Nietzsche sam je imenoval Dostojevskega svojega »velikega učitelja...«

Problem »Besov« je v glavnem problem Rusije v sedemdesetih letih. Kar je povedal Turgenjev v »Očilih in sinovih«, se tu ponavlja v drugi obliki. Ti vidimo življenje provincialnega mesta, tipe oteev in mater, ki niso bili zmogni vzgojiti svojih sinov: vzgojila jih je torej tujina in zdaj se vračajo. Vračajo se z vsem, kar so doživeli in kar so se naučili — in skušajo uresničiti svoje iluzije. Tu gledamo pred seboj te velike otroke, mimo pa teče močna reka življenja, ki ji kamen v vo- do ne izpremeni tisočletnega toka. Zdi se nam, da poznamo vse te gubernatorje in gubernatorice, Sofo Retrovno in Stepana Trifonoviča, Lebedjeva in Satova, Verhovenskoga in Stavrogina, Li- zo in Dajto... Vse te ljudi smo že na-

bi za svoj narodni obstanek, da smo bili ravno Slovenci tisti, ki smo tvorili jez, da germanstvo ni poplavlilo vseh južnih pokrajin in da ni moglo zgraditi svojega mesta do Adrije.

Ako se nam očit, da smo se borili v tej vojni soper entente, — kar je sicer le deloma res in kar smo storili pod pritiskom Avstrije, — naj bi se uveljavilo, da se borimo Slovenci še 1000 let proti Nemcem in njih prednikom in da so vsled teh bojev milijoni Slovencev kot resnični in politični mrtveci izgubjeni za nas.

Če bi se Slovenci ne bili držali tako trdno, zagospodaril bi bil Nemec na nad Adrijo in ententa bi bila imela v vojni opravičilo s se bujnim in močnejšim sovražnikom. Slovenska uporna moč je tedaj sigurno veliko koristila ententi.

Nemci sami so dobro znali, kako smo jim mi Slovenci na poti. Ko se je za čas vojne začelo govoriti o ujedinenju južnih Slovanov, poudarjalo se je takoj v nemških časopisih, da se morajo Slovenci izključiti. Ujedinenje nas bilo okrepilo in izključbo so nas hoteli Nemci oslabiliti, da bi nas lažje spravili s sveta. Priznali so pa pri tem tudi našo uporno moč. Graška Tagespost je pisala takrat, da bi Jugoslavlani s Slovenci izgubili seveda jako trden, inteligenten in produktiven element.

Vidi se tedaj, kolika ovira smo mi Slovenci za ekspanzijo Nemcev. In če se bo Nemce oslabiliti, mora se na vsak način nas Slovence podkrepiti, ne pa nas onemogućiti. Ententa naj zato meje določi tako, da ne ohranimo le vse, kar je še nedvomno našega, nego da se nam, kolikor mogoče tudi še vrne vse, kar se nam je odvzelo z nasilno germanizacijo. Zaslužili smo to kot njeni pomočniki, predno je še nastopila ona proti Nemcem.

Zato naj bi se ne izpolnila bojazen Herta »L'Ouvrier« (z dne 11. t. m.), ki piše, da pridejo Avstrijci v Pariz, a vkljub temu ni o njihovih mejah še nič določeno, zato pa bodo v zadnjem hipu improvizirali kakšno koli nerodno rešitev. Naj bi se to ne zgodilo ne glede naših mej proti Nemški Avstriji in Ogrski, pa tudi ne proti Italijanom. Dajte nam, kar smo zaslužili in kar nam gre po pravici.

A. L.

Glas koroških Slovencev.

Odbor koroških beguncev v Ljubljani je v svoji seji dne 25. maja 1919 razmotril na podlagi časnikarskega poročila jugoslovanskega odbora iz Pariza z dne 23. maja t. l. o mejah na Koroškem in sklenil soglasno, poslati mirovni konferenci v Parizu naslednjo spomenico:

Ako bi potekla državna meja Jugoslavije tako, da bi izločila Celovec, presekal slovensko ozemlje po celovškem jezeru in odrinjala Beljak z vslo slovensko okolico vred od Jugoslavije, bi to pomenilo:

1. smrtni udarec za gospodarski razvoj slovenskega življa na Koroškem;
 2. uničenje ciljev, katere je hotela Antanta po Wilsonovih načelih doseči s svetovno vojno;
 3. ognjišče bodočih zapletov in obmejnih in svetovnih politiki.
- V svetovni vojni se je jasno pokazalo, da Celovec kakor tudi Beljak v gospodarskem ozirju ne moreta živeti brez slovenskega dela Koroške, kajti pri pogajanjih za premirje in Gradcu so nemški delegati sami poudarjali, da Celovec ne more brez veljavškega ozemlja gospodarsko eksistirati. Istotako so mesto Beljak preživljale iz-

kie videli — toda spoznali smo jih samo površno — tu se nam pokažejo v svoji pravi resničnosti in za njimi vidimo Rusijo v njeni bolesti in trpljenju, v njenem boju za lepše višje življenje.

Ali je sedaj čas, ko so besni zavladali nad Rusijo? Ali so Lenini i. dr. samo nasledniki Stavrogina, Verhovskega Krilova? Ali niso vsi ti ptiči iz enega gnezda? In kam gre njih smeli polet? Ali pomeni njih zmaga konec trpljenja, ali je to samo poskus velike operacije, ki jo bo prebeto ogromno rusko tefo s tako lahkoto, kakor Svjatoslov vdarec s hrastom, o katerem misli, da je navadna vešica? Ako prežita »Bese«, se nam zdi, da je veliki duh Dostojevskega videl bodočnost in jo je označil z dogodkom v zadnjem poglavju: Stavrogin se je obesil, ko je spoznal svojo pot. Ni bil edini na širni Rusiji... Nesteto mladim ljudem je šlo to pot. Hoteli so povzdigniti narod — pa ga niso znali, ker so mu bili tuji. Ali so bojseviks bližje rusnemu narodu? To se bo pokazalo.

Zato pravim, da je slovenski prevod »Besov« prišel pravi čas in bodo vsi z veseljem segli po njih, da spoznajo zlo, ki je uničevalo notranjost Rusije. Slovenski prevod je mojstrsko delo našega prevajalca V. Levstika. Zato zasluži tudi »Tiskovna Zadruga« priznanje, da je v tej neugodnih časih izdala to lepo delo in obogatila našo literaturo s tem svetovnim romanom. Ako stojimo pred knjigarnami in primerjamo cene raznih hrvaških in tudi francoskih knjig, bomo spoznali, da je cena 30 K za tako delo naravnost nizka. Zato pa bomo znali prav ceniti zaslugi »Tiskovne Zdruge« in ji omogočili, da obogati naše slovstvo z govornimi velikimi deli.

J. Javna.

ključno slovenske obline beljaške okolice.

Dotok prebivalstva v mestu Celovec in Beljak se je že stoletja vrtil iz slovenskih krajev. Le uradništvo se je valed vladnega avstrijskega sistema, ki je služil v prvi vrsti v ponemčevanje teh krajev, naseljevalo iz nemških mest Avstrije.

Selilna statistika iz leta 1910 izkazuje na pr. za beljaški okraj da je bilo od prebivalstva 3016 oseb pristojno na Stajersko, 1978 na Kranjsko, 933 na Goriško, v Smohor 1718, v celovško okolico 3755, v Velikovec 943. Iz tega je razvidno, da se vrši glavni dotok prebivalstva v Beljak iz jugoslovanskih dežel. Se v višji meri pa velja isto za Celovec.

V trgovskem ozirju gravitira ves promet na jug, kakor to izkazujejo vsa trgovska podjetja v Celovcu in Beljaku.

Iz tega sledi, da slovensko koroško ljudstvo prodaja vse svoje prideleke izključno v Celovec in Beljak, da pošilja nadprodukcijo svojega prebivalstva v dve mesti in da dobiva ravno iz teh dveh mest vse industrijske in merkantilne potrebščine. Če bi bili ti dve mesti slovenskemu prebivalstvu odvzeti, bi to pomenilo res smrtni udarec za slovensko ljudstvo na Koroškem in to tembolj, ker je geografska oblika slovenske Koroške taka, da ni mogoče postaviti ji drugih središč, dočim bi nemški del Koroške prav nič ne izgubil ako se mu ti dve mesti ne prisodite ker niti gospodarsko, niti selitveno, niti trgovsko ne gravitira v njiju, ampak ima svoja središča v Spitalu, Feldkirchenu, St. Vidu, Brežah, Volšperku itd.

Od začetka do konca svetovne vojne je ententa navduševala nas za svoje cilje, kateri so bili: Osvoboditev malih narodov izpod jarma avstrijskega nemstva in zagotovitev varstva istim narodom. Avstrijski germanizem je takoj s prvim dnem vojne označil slovenske duhovnike, učitelje, župane, kmete iz okolice Celovca in Beljaka za zavezničke entente; iz tega razloga jih tiril pred sodišča, vrgele v ječe, ali interniral. Istotako je sedaj ob koncu vojske velik del slovenskega prebivalstva v istih krajih izgnan iz dežele, ga zatiral, oropal mu domove in nekatere celo umoril.

Če bi tedaj mesti Celovec in Beljak bili prisojeni Nemški Avstriji, bi ententa s tako določbo svoje in naše najhujše sovražniške honorirala, nas pa vedno zveste somišljenike in sodelavce izročila najgrozovitejši in neizogibni pogubi, in s tako razsodbo uničila glavni namen svojih velikanskih žrtve.

Jugoslavija bo vedno smatrala Celovec in Beljak kot Slovencev na Koroškem naravno pripadajoči centri in se nikdar ne bo mogla odreči aspiracijam na ti dve mesti. Živeli v okolici teh mest bo ostal kljub pripadnosti k Nemški Avstriji še na desetletja zvest slovenski narod, kar bo samoočebno povzročevalo neprestane obmejne narodne spore — netiva dovolj za politične zapletitja.

Italija smatra Jugoslavijo za svojo neizogibno nasprotnico, dočim ji je Nemška Avstrija dobrodošla zaveznica. Ravno v območju Beljaka in Celovca se dotikajo vse tri države in bi Italija napram Jugoslaviji vedno netila narodna nasprotstva.

Ako torej mesti Beljak in Celovec ne pripadete Jugoslaviji, bo ravno v teh mestih za bodoče pravo ognjišče za zapletitja svetovne politike.

Postopanje Nemcev v Beljaku in Celovcu nasproti Slovencev na Koroškem je sedaj ravno tako, kakor je bilo postopanje Nemcev v začetku vojne v Belgiji in Franciji. Ententa je Nemce za ravnanje v Belgiji in Franciji kaznovala, na Koroškem pa bi jih s priklopljivjo Celovca in Beljaka k Nemški Avstriji še le poplačala in spodbujala še k nadaljnjemu takemu postopanju.

Prepis odborovega zapisnika se izroča slovenskim delegatom mirovne konference v Parizu v nadaljnjo uporabo.

Kolegi Jugoslavlani! Državlani bratske Jugoslavije!

Srce naše nam polni bolj nad dogodki na slovenskem jugu. Stiri leta smo čakali na prihod zaželenega mira, na osvoboditev iz robstva, na svobodo. Svoboda je prišla! Toda jugoslovanski narod, jedra osvobođen, je znova ugrožen. Jugoslovanskemu narodu se onemogoča politični in gospodarski državni razvoj, ker se mu hoče ukrasti najvažnejše ozemlje primorsko, najbogatejša in najboljša pristaniška mesta.

Mi Čehi, hrepeneči sami po svobodi, želimo svobodo tem bolj narodu, plemensko nam najbližjemu, in naš gnjev je tem večji, ko vidimo, da je narod, ki je naš naraven zaveznik že po svoji zemljepisni legi, tako zahtiran in ogrožen v svojem bodočem razvoju. Poimenujemo Vas, saj je Vaša bolest radi ugrabljenih slovenskih pokrajin slična bolesti in trpljenju našega naroda radi poskusa, da se nam odvzame Tešinsko.

Spominjamo se lanskih svečanosti povodom jubileja Narodnega divadla. Vemo, da je bila takrat položena zaobljuba in zakletev: »Zvestoba za zvestobo, kri za kri.« Tem bolj nas žalosti, da so se pojavili v jugoslovanskih časopisih glasovi, ki dvomijo o naši zvestobi in zavezniški odločnosti. Kakor da bi češki narod vobče kdaj kolebal v tem vprašanju, kakor da bi v vsej in vsikdar ne zrl v Vas svoje najprirodnejše in najbližje zavezničke! Naš veliki Masaryk je bil edini, ki se je pred 10. leti zaveznil s slovenskimi delegacijami na-

šli proti anekdoti Borne in Harnenarova, ki je prvi pokazal na temno diplomatično soletko grofa Aehrenthal, ki bi naj izvala najostrejšo poročilo Srbo — Hrvatov v državi.

Hočemo biti vendar Vaši bratje in z Vami roko v roki za lepšo bodočnost! Ne bomo rabili velikih besed, ki navadno povzročajo, da se pozabi na resno, pozitivno, tiho delo, pač pa Vas bomo podpirali in jačili v boju za Vaša prava, in uverjeni smo, da ne bo v glava Vaših voditeljev in arcih jugoslovanskega naroda zavladala resnacija, ako bi tudi mirovna konferenca odločila proti Vam.

Obljubljam Vam svečano, da bomo mi, ki smo morali desetletja vzdrževati manjšinsko šolstvo, podpirali narodne in gospodarske manjšine na nemškem ozemlju na Češkem in na Dunaju in da bomo v tem delu smoteno nudili povsodi in vselej tudi Vam svojo dejansko pomoč in podporo. Zakaj samo taki narodi, ki zaupajo v svojo moč, morejo doseči svoj cilj v srednji Evropi in v boju proti nasilstvu. In naj prihaja to nasilstvo od koderkoli. Prepričani smo, da zasine nekoč tudi Vam oni slavnostni dan, ko si bo Jugoslavija izvojevala vse svoje pravice.

Osrednji odbor čeho — slovaškega študentstva, v katerem so zastopana vsa napredna dijaška društva, Vam pošilja ta pozdrav. Češko študentstvo Vam kliče, Vas pozivlja, da vztrajate in da smoteno delujete za lepšo bodočnost. A ta pride, ker mora priti!

Svaz česko-slovenskega študentstva v Praze.

Jiřina Karasová. Václav Havel.

Pismo iz Srbije.

Grofi Begouen, pisec dne 19. maja v Journal des Débats iz Beograda, pravi, da je mesto nekam razburjeno, saj stoji pred odločitvijo bodočnosti vsega kraljevstva SHS. Nervozno čaka rešitve, čeprav je jugoslovanska stvar pravična, vedoč, da so njegovi tekmeči mojstri v reklamni in politiki. Monsiniora Mahničia so na pr. odpeljali iz njegove Skofije na torpedovki v Jakin, a zdaj trdi laško časopisje, da so napravili krškemu vladiki lepo uslugo, češ, da je hotel videti papeža!

Nadalje žigosa, ker Italijani zbirajo čete ob naši meji. Imajo osredotočenih 30 divizij, da branijo svoje široke zahteve. Kot zastavo hočejo zasesti Ljubljano in Zagreb, vendar vlada SHS zaupa zaveznikom, osobito Franciji. Tu povdarja veliko vero, ki jo roje Jugoslavlani v Francoze, toda ta vera je nečedna bolj, ko vidijo nekatera žalostna dejstva. Namesto da bi bili pripoznali mlado kraljevino s posebno slovesnostjo, ki bi bila ugajala troednemu narodu, se je priznanje izvršilo pritajeno, le z imenovanjem nove države v mirovni pogodbi.

Govoreči imenoma o nekaterih prijateljih Francije, omenja prestonaslednika, ki je povabil angleške in francoske častnike na obed. Begouen sam se ni hotel udeležiti, ker je študiral probleme, nastale radi tedanjih dogodkov v Jugoslaviji. Med pojedino so žurnalisti pravili doživljaje in utise iz kraljevine. Neka anekdota se ozira na otok Vis, ki ga Lahi zahtevalo tako strastno zase. Časnikarji so namreč napravili s princem tzel po Dalmaciji, na Visu so pa morali pristati zbog slabega vremena. Takoj se je nabralo vse polno ljudstva, obsjalo prihodnike s cvetjem in vplilo: »Živela Jugoslavija!« vkljub navzočnosti italijanskih častnikov. Neki starček je celo izjavil enemu tujih gostov, da se bo vse prebivalstvo izselilo, če pripade otok Italiji. Zaključuje: »Na Balkanu je treba močne Jugoslavije, ki bo združena z Orčijo in Rumunsko vzdrževala mir proti zopetni ustanovitvi Trozeve v novi obliki, v kateri bo Italija stožer. Državnik so slepi, če tega ne opazijo.« D.

Poljski publicist.

Kazimir Bartošević.

»Ali več, da je mladi Bartošević, oni iz »Glasa Naroda« umrl pred nekoliko meseci za legarjem? Škoda mladega, redko izvrstnega življenja.«

To je bil prvi glas, ki sem ga po več meseci te dni prejel iz Poljske, glas mojega krakovskega prijatelja pisatelja Szukiewicza. In še ta glas je turoben; zakaj govori mi o smrti mladega poljskega publicista, Bartoševića, enega izmed onih redkih Poljakov, ki so imeli osebno znanje med Jugoslavlani. Bartošević je poznal Vojeslava Molleta, Steleta in Stulerja.

V uredništvu »Glasa Naroda«, v ulici Sv. Križa v Krakovu sem se lani septembra seznanil z njim. Bil je sourednik listu, poljsko — slovenskemu organu, ki je bil in je menda še — Bog ve, kaj se je vse od takrat na Poljskem izpremenilo — pod rahlim vplivom škofa Sapiehe. Obenem je Bartošević redigiral največje krakovsko smotro »Rok Polski«, ki je je avstrijska poštna mesečno »izgubila« do 100 k. madov. Prav takrat — septembra 1918 — je s slovenskega sveta donela med Čehi in Poljake nova slovenska himna, »od Balkata do Adrije« in Bartošević je to slovensko pesem prevajal v poljsko ter prevod priobčil v »Glasu« (15. septembra); prevod je jezikovno popolnoma uspel, le besedo »železo« sam prevajalcu moral potolažiti.

Večkrat sem se sestel s Bartoševićem. Nekeč je vprito mene čital (mladim slovenski častnik s člankom, ki se je končal z besedami: »Morituri te salutant« (Umirajoči te pozdravljajo!) in spodlaskal se je ob teh besedah, ki izkazujejo abun. Poljska je bila mlada in

ovajna svetli nad in že vni zrali za polom — Avstrijci in Poljak Bartošević ni mogel misliti na smrt — kdo bi bil takrat mislil, da bo tega osebno tako kmalu počela smrtna kosa?

Ceh Destal, Bartošević in Szukiewicz smo šli na Kopece (holm) Kolibiska, da si ogledamo z njega Krakov in da mi prijatelji razkažejo, kje je stala l. 1914/15 ruska armada, ko je polagoma oklopala trdnjavo. Domov grede smo razpravljali o poljsko-nacionalnem problemu, kakor nam ga kaže Wyspianski v svoji drami »Wesele«. Takrat, mislim, sem ogovoril Bartoševića, da li bi hotel biti poljski korespondent »Slov. Naroda«; pristal je na to in oktobra meseca res poslal en dopis — potem pa je prišel prekrat in zveze so bile pretrgane. Zadnje besede, ki mi jih je takrat pisal, so bile: »Niech żyje Jugoslavia!« In več ni bilo glasu od njega.

Rodom je bil pokojnik iz Bele Rusije, a dalinost tega njegovega zavičaja ga ni ovirala, da bi ne obračal pogleda tudi k nam sem dol ob Adrijo.

Zveze, ki smo jih lani sklenili, niso bile iz hipa in za hip; iz trajnih dejstev so se rodile, zato nam ostanejo trajne. Tudi naše osebne zveze morajo takšne biti. Zato rad pišem te vrstice o Poljaku. Nenadno in nadebudnega ga je ugrabila smrt. Sele par mesecev pozneje smo zvedeli, da je mrtev. Za zadnje pozdrave mu kličem: Niech żyje Polska!

Dr. Fr. Bežič.

Se o umetniški vzgoji našega naroda.

Članek profesorja Suherja o umetniški vzgoji sem bil resnično vesel. Ne da se tatiti, da je umetniška vzgoja pri nas na zlo nizki stopnji. Koliko je bilo že rekriminacij od strani proizvajajočih umetnikov radi tega zanikrnega občinstva, ki nima smisla za umetnost vobče, a za jugoslovansko in še posebej slovensko še posebno ne!

Mnogokrat so bile te pritožbe le preveč opravičene. Mislimo samo na brezokusno stensko dekoracijo v stanovanju povprečnega »izobraženega« Slovence, na mnoge neukčnosti našega književnega trga, na kakovost importiranega industrijskega blaga v umetniškem pogledu, na veliki trgovski uspeh tirolskih fabrikantov svetnikov, sploh na nezanimanje cerkvenih krogov za slovensko umetnost.

Koliko tiči krivde pri umetnikih samih, ki čisto res niso bili na višini svojega poklica in ki so deloma sami zakrivilji, da je nastal globok jes med občinstvom in njimi — prikazen, ki jo pa poznamo tudi iz kulturnejših dežel — tega tu nočem raziskovati.

Velik del krivde pa leži na pomanjkanju umetniške vzgoje med Slovenci sploh.

Zelo dobro naglašja profesor Suher, da imej umetniška vzgoja namen buditi v narodu smisel za umetnost in dvigati estetsko čuvstvenost njegovo, ne pa samo vsvarjati umetnike po poklicu. V tem pravcu se je pri nas do sedaj kaj malo delalo. Novoustanovljena društva slovenskih vpod umetnikov čaka tu še velika zadača. Ravnotako bo imela Narodna galerija, če bo prav shvačala svoje naloge, gotovo v kratkem času velike zasluge za širjenje smisla za umetnost med Slovenci. Upajmo, da bodo opustili obe društvi doseženo napako ljubljanskih umetniških krogov, za katere je večinoma slovenski svet nehal izven meje ljubljanske občine, in za katere je Jugoslavija bila samo v Zagrebu in Beogradu. — Z drugimi besedami: Za popularizacijo umetnosti bo treba dela v provinci. Ne le publikacije vsake vrste umetniške vsebine, temveč tudi potovalne razstave, predavanja, umetniški tečaji itd. se bodo morali vršiti tudi izven glavnih mest. Često je malomeščan — ker je manj blaziran — dovtetnejši za umetnost, nego je recimo Ljubljancan. Vendar pa s starejšimi ljudmi ne bo nikdar mnogo uspeha. Bodoča Jugoslavija, bodoča Slovenija je njena sedanja mladina. Zato bo najuspešnejše delati oni, ki bo znal zanimanje za vpo-dabljanje — samo o tej govorim — umetnost vcepiti naši nadi, naši mladini.

Podrtam zato Suherjev predlog z obema rokama: Obvezni pouk v risanju naj se uvede v vseh učnih zavodih.

Toda stoj! Ali je mogoče z eno potjo perasa uvesti naenkrat pouk v risanju v vseh šolah?

Ne premagimo se!

Naša vlada dobro ve, da ne more takoj ustanoviti vseh potrebnih tavnice za domačo industrijo. Začela je torej z ustanovitvijo tehnik v Zagrebu in v Ljubljani.

Tudi glede umetniškega pouka ne obravna stvari na glavo! Za podučevanje v ljudskih šolah mora biti pravilno izveščano učiteljstvo, za izobrazbo učitelstva in srednješolske mladine pa mora biti dovolj specialno izobražen učiteljski sil na razpolago. Za to soper mora biti šola, ki je v stanju poslati kandidatom potrebno znanstveno in umetniško izobrazbo. Taka šola mora biti v vsaki školi.

Zadnje torej graditi hišo pri temelje. Maradke bodo rekli nato: Umetniška akademija, za Slovenijo vsaj, je potrebna. In kaj bomo s takimi šolami?

skim naraščanjem, ho se dosežati umetniki komaj ishajajo? Deloma ima prav, kdor to trdi. Umetniška akademija bo do šole uspevala, ho bo narod res že tako daleč v umetniški vzgoji, da bo čutil potrebo po umetnosti in ko se bo valed tega umetniški poklice za umetnike rentiral. Na prvi pogled torej elouslus vitozus.

Zato dodajam predlogom profesorja Suherja konkretni predlog: Začne naj se s ustanovitvijo tečaja za izobrazbo srednješolskega učiteljskega naraščanja za podučevanje risanja. Ta tečaj naj se priklupi v obliki seminarja visoki tehnični šoli.

Kot redni slušatelj (slušaateljica) naj se sprejmejo le gimnazijci, realni in obrtnošolski abiturijenti, ki so dokazali s posebnim sprejemnim ispitom posebno nadarjenost za slikarsko stroko. Izredni slušatelji naj bodo vsaj 17letni talentirani mladeniči(-ke) z vsaj 4 leti srednje šole. Tečaj bodi administrativno podvržen upravi tehnične fakultete, artistično vodstvo tečaja pa bodi v rokah na to mesto postavljenega profesorja figuralnega risanja in slikanja, ki bodi obenem vodja seminarja.

Učna doba trajaj 4 leta, vsposobljenost pa bodi odvisna od državnega izpita, ki naj se razdeli v dva dela.

Glavni predmet bodi figuralno risanje (akt, kostum, glava) in slikanje (vsaj 5 ur na dan). Poleg tega naj ima vsak dijak priliko spoznati vse važne tehnike grafične umetnosti (lesorez, litografijo, bakrorez) in naj se goji posebno tudi modernu ornamentiko na temelju jugoslovanske narodne ornamentike.

Drugi predmeti: zgodovina umetnosti, slogoslovje, ev. heraldika, barvna kemija in anatomija, naj se uvedejo kot splošno pristopna predavanja na univerzi, v prvi vrsti na tehnični fakulteti.

Za vdejetvovanje tega predloga treba za začetek namestiti samo eno sposobno silo (vsekakor mora biti to dober slikar, če mogoče s srednješolsko učiteljsko prakso). V jeseni ta tečaj že lahko stopi v funkcijo.

Krajevno je tečaj lahko ločen od zgradbe univerze. V to svrhu lahko služi vsak ateller zadostne velikosti. Početniški kurzi za pokrajinsko slikanje in za ljudsko in meščansko učiteljstvo bi povečali delokrog in pomen tega tečaja.

Naj se ne prigovarja, da slikanje ne spada v delokrog univerze ali tehniške! Ne bodimo ozkostrani! Umetnost in znanost čujemo imenovati navadno v eni sapi.

Če bo naša alma mater gojila tudi umetnost, bo s tem njen pomen in ugled le rastle!

V nekaj letih se bodo dele namestiti na srednjih šolah sposobne učne moči; ev. preostanek bo našel v veliki naši državi dovolj mest. Se par let in iz srednjih šol bo vzrasla mladina z zanimanjem in razumevanjem za vpo-dabljanje umetnost.

In to hočemo predvsem doseči, kaj ne, gospod Suher?

Novinski pregled.

»IL POPOLO D'ITALIA«, ves prežet srda in skrbi, piše v uvodniku o sedanjih trenutkih: Niti v kobariških dneh ni preživljala Italija takih težav, kakor sedaj. Takrat smo imeli proti sebi sovražnika, sedaj imamo nasprotno proti sebi zahrbtnje prijatelje; takrat smo imeli proti sebi moč, sedaj imamo ob strani zalezovanje; smrt je bila, proti kateri se je bilo treba boriti takrat naši hrabri armadi, sedaj nas tišči v bližini polp. Otročje bi bilo, prikričati si težkoče: vse, kar si moremo želeli glede na sedanji trenotek, je to, da izidemo iz mirovne konference kolikor mogoče malo oškodovani, potem pa bomo poskrbeli za bodočnost, vrgli bomo od sebe sterilne idealizme in bratstva, ki so se izkazala nezvesta, potem pa bomo mislili nase. Tako, kakor delajo drugi. Visti, ki prihajajo iz Pariza in Rima, označajo za že zavrženi obe ekstremni teži (laško: londonski dogovor z Reko in garanciji za narodne skupine, ki bi ostale izven domovine, in jugoslovansko — Wilsonovo: neveljavnost londonskega dogovora, Reka in Dalmacija Jugoslaviji). Rešitev potem kompromisa bi se dala tako izraziti: izročitev dalmatinske zone, Zadra in Šibenika, zmanjšane po enem delu zaledja in večjem delu dalmatinskih otokov, Italiji; neutralizacija vse jugoslovanske obali; Reka neodvisna država pod zaščito lige narodov. Laštvo Reke bi se morda dalo rešiti. Reka, gospodarica svoje usode, bi se mogla po 5, 10 ali 15 letih priklopiti Italiji. Ali na kak teritorij bi mejila Reka? Reka bi bila izgubljena, ako bi se pustilo, da bi bila okoli in okoli obdana od Jugoslavije, kateri se hoče, kakor se nam zdi, odstopiti kros vzhodne Istre. Ali zavezniški nočejo prve rešitve? In potem: dobesedna izvedba londonskega dogovora. Londonski dogovor ne določa Reke Jugoslaviji, določa jo Hrvaški. Mi nismo vezani na nikak dogovor, na nikak sporazum, da bi priznali kako jugoslovansko državo in je ne bomo nikdar priznali. Svobodno se bomo mogli gibanj in podpirati kar najbolje, tudi z orožjem, laško Reko, za katere posest bi se zagnale jugoslovanske tolpe. Italija ima k sreči še 11 razredov pod zastavami. Ako je temen horizont za nas, ni nič manj temen za druge. In spominjajo se bomo,

da, spominjati! Nikjer ni ročeno, da se bo svet podrl leta 1919. Se bo živel svet in živel Italija tudi ako sedaj zavestni globoko zasajajo nož v njeno meso. Krvavela bo ta rana, to je rana, odprta s krič, o gospodje ... Ta članek zveni kakor slovo od Reke! Zato pa je tako osoljen z bolečino in grozilo!

»JUGOSLAVIJA« prinaša v laškem in slovenskem jeziku članek: »Pravico ljubni laški javnosti«, izvajajoč, da hočejo sedanji gospodarji laškega naroda ustanoviti med njim in slovenskim narodom sovrastvo od rodu do rodu. Laško ljudstvo lahko opazi, da njegovi zapeljivci ne govorijo več o pravicah, o laškem značaju zasadenih pokrajin, marveč le o »strategičnih in naravnih mejah«, o izključnem gospodstvu nad Adrijo. Čist, neprikrit imperijalizem. Pošteni laški narod, pokaži, da nočeš nič tujega! Dvigni svoj glas in govori! Samo to pričakujemo od Tebe! Bolelo nas bo in neizmerna škoda bo za oba sosedata, ako se to ne zgodi.

»L' ADRIATICO JUGOSLAVO« prinaša članek o nedelivosti Dalmacije glede komunikacijskih poti, potem opis laške okupacije v Istri po preteku pol leta, kroniko o teroru v Dalmaciji in še druge zanimivosti. Posebno važen je članek o šolskem vprašanju v Primorju, ki ga je bil priobčiti neki Ruber v listu »Il Giornale d'Italia«. Ta tržaški Ruber zavija in laže o šolstvu pa se čudi, da v okrajih Logatec, Postojna, Tbiliz in Tolmin ni bilo niti ene laške šole ... To je tako, kakor ako bi se mi čudili, da v Piemontu, v Emiliji, Liguriji in Siciliji ni nobene jugoslovanske šole. Neverjetno, kako dosledno tavajo Lah po laži in skrajni pretriranosti.

»L' IDEA NAZIONALE« pravi glede orientacije Francije med drugim: Bojevali smo se za to, da bomo na Jadranu doma. Italija pa je našla Francijo na Jadranu, in sicer ne na svoji strani. Govoreč o laških zahtevah na gorenjo Adijo izjavja, da tudi tam je Italija našla Francijo na nasprotni strani. Dotikajoč se laških zahtev v Afriki in Mali Aziji, pravi, da tudi v Afriki in na Turškem stoji Francija na drugi strani, proti Italiji. — Laško časopisje pač misli, da bi morale Francija, Anglija in Amerika na vsako laško zahtevo takoj odgovoriti: si, si in prav, nič bi ne smele ugovarjati!

»PRIMORSKE NOVINE« pišejo, da je reško vprašanje že tako obdelano, da ni več človeka, ki bi mogel kaj novega povedati. Za nas je bilo to vprašanje vedno jasno in enako. Reka je jugoslovansko mesto na jugoslovanskem področju. To je aksiom za nas in za ves poučeni svet. Kakor dokazuje sam »Secolo«, tega vprašanja ni bilo še pred par meseci, ali rodil je to vprašanje kriv in vik neodgovornih elementov. V četrtek je govoril v gledališču Musolini ter v navzočnosti častnikov ene izmed okupacijskih oblasti pozival prebivalstvo na vstajo proti odločbam mirovne konference. In nabiti so po Reki lepaki, ki pravijo: Ako hočete Reko, pridite, pa si jo vzemite! Ali iti boste morali preko naših trupel in drugega ne boste našli, kakor pogorilci. »Prim. Novine« dostavljajo, da je ta groznica le vrlo uspešna karnevalska šala v mesecu maju. Kako pa more okupacijska oblast dopustiti, da se tiskajo taki lepaki in nabijajo po mestu!

»NOVO DOBA« v Splitu priobčuje izjavo duhovništva iz Cetinske Krajine, ki izjavlja, da ne priznava nikake razlike med srbskim in hrvaškim imenom in je uverjeno, da bi kulturna borba v našem narodu, kateremu treba vzroje in miru, bila škodljiva in ubijalna. V imenu domovinske ljubezni in edinstva pa tudi dobrobiti vere same apelirajo na brate duhovnike in posvetnjake, da naj se vzdržujejo vseh zadržev, ki bi mogle povzročiti to burbo. Naj se zruši svet, nas bo vodila ljubezna, ujednila nas bo in rešila. To izjavo duhovništva obeh veroljupovanih toplo pozdravljajo »Novo Doba«, rekoč, da je duhovništvo krenilo tako na pravo narodno pot, na kateri mu bodo lajčki radi sledili.

»SLOVENE« piše o državnih gozdovih, rekoč, da je ljudstvo z veseljem pozdravilo korak vlade, da je namreč večina veleposredstev prišla pod državno nadzorstvo. Zdi se mu, da se ljudstvo premalo zaveda velikih koristi gozda, ki opravčujejo, da bodi sedanji veleposredniški gozd državna last. Državni gozdovi bodo morali postati šola za okolico, kar se tiče umnega gospodarstva. Velike važnosti so državni gozdovi pri elementarnih nevarnostih in škodah ljudstva. Ljudstvo se je razveselilo socializacije veleposredniških gozdov. S smotrenim poukom se bo narod preprčal, da je najbolje vsem ustreženo in da se ne godi prav nikomur krivica, ako so gozdi državna last.

Glasilo demokratske stranke v Bosni »GLAS NARODA« priobčuje uvodnik »Slovenačka Koruška«, v katerem pravi med drugim: »Borba Slovencev za Koroško in za pokrajino, ki jih Italija jemlje Jugoslovanom, je skupna stvar naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev. Izguba slovenskih krajev je gubitak, ki ga čuti ves narod. Zvezani z eno zgodovino, edinstveni pred vsem svetom, živeči v eni državi, so naši interesi skupni in zajedniški. Poraz Slovencev je naš poraz. Zato so vesti o njem povzročile tudi v Zagrebu in Beogradu enako bol, kakor v Ljubljani. Vlada je ukrenila vse potrebno, da opozori ves svet na dohodke na Koroškem, ki ponovno dokazujejo, da nemška barbarstvo niti sedaj ne popušta, ko je po besedah predsednika nemške delegacije za mir v Versailles »razbita moč nemškega orožja«. Nemci uverjavajo svet z brezvestno propagando, ki je po svojih metodah podobna italijanski, o svojih pravicah na ju-

goslovanske pokrajine. Porajeni kot strastni pristaši »kaizerja« in nemške gospodstvaželnosti, se sedaj oblaščijo v plašč demokracije, poudarjajoč, da je to njihova stara obleka, v kateri so se rodili ... Prepričani smo, da bo mirovni kongres pravilno rešil probleme, ki značijo življenjski interes Jugoslovani in da bodo po besedah regenta Aleksandra izkušnje, ki jih preživljajo Slovenci na Koroškem, »zadnje izkušnje, ki jih preživlja naš narod.« Slovenski mučeniki dobé zadoščenje!

Politične vesti.

Odbor »Društva političnih prežanjencev« ima v petek, dne 30. maja ob 20. sejo v klubovi sobi restavracije pri »Zlatorogu«. Seja je velevažna, vsi odborniki se je naj zanesljivo udeležijo.

NEMŠKA ZLODEJSTVA V ŽELEZNI KAPLJI.

Odboru koroških beguncev se poroča: Ko so prišle nemške tolpe v Železno Kaplo, jih je najbolj pozdravljalo podivjano nemško žensstvo. Takoj po prihodu se je pričelo ropanje. Ropalo je tako vojaštvo kakor tudi civilno prebivalstvo. Med slednjimi so se najbolj odlikovale gostilničarka Kušej, Ana Böhm in njena sestra, učiteljica Moser, Zeemann. Praprotniki ljudi, posebno na Belschau pl. Milderburg in Niederdorferjevi, koje je županja samna priganjala k ropu: dalje Tomaž Malovršnik, Marija Terplak, Urban Vrhovnik in drugi. Vse oropano blago so spravili k Niederdorferju. Tudi gostilničar Gašpar Weitzer in posestnik Parte sta ropala. Župnikovega prašiča je kupil mesar Domnig za 50 K. Živno župnikovo pa je župan zaplenil. Izropali so popolnoma župnišče. Repičevo trgovino in privatno stanovanje. Trgovko Pap, nieno 95 let staro mater in Brigito Jurač, so oropali in zaprli. Sploh so prizadeli vsi Slovenci. Domačini so imeli silno veliko orožja skritega, tako da so oborožili vse moške od 14 let naprej, da celo 11 letne šolarčke, kakor Alfreda Böhm itd. Niederdorferjev hlapec je ukradel mašno obleko, se ž njo oblekel in se tako norčeval. Še celo stari svečar Pacher se je oblekel v žensko obleko ter se kazal po ulici kot Jugoslovijec. Pri trgovcu Majdiču, kjer je bilo za 37.000 K provizorijske moke, je župan Niederdorfer isto zaplenil. Drugi dan po prihodu so se lotili slovenskih kmetov v okolici. Ta načrt za ropanje sta napravila župan Niederdorfer in Domnig, ki sta bila zadnji čas v Celovcu. Kmetom so vzeli vsa živila, kakor tudi vsa živila. Ribičeve v Beli so popolnoma oropali, jih pretepli, potem zaprli in jih pustili dalje časa brez vsake hrane. Tudi sosedo Novak, ki ima polno otročičev in koje mu se nahaja v ujetništvu, so oropali. Lobnik. Lepena kakor tudi drugi kraji so mnogo trpeli. Po Remšniku je vodil roparske tolpe gozdar grofa Thurna, Breznik, ki je tudi Nemcem pokazal mesta, kamor naj bi postavili topove in strojine. Tudi je pričel zadnji vohuniti, a ko je prišel čez mejo, so ga z njegovo čerko vred zajele naše patrolie ter ju odnela na varno. Našemu gerentu Drobnič, ki ga posebno sovraži, so pokradli prasce, jih zaklali in pojedli pri Domnigu. 7. maja so prišli tudi iz Celovca ropat. V Weitzerjevi gostilni so se pogovarjali vojaki med seboj, da bodo gerenta Drobniča, njegovo ženo, kaplana Skrinaria in učitelico Miro Piskernik obesili, šolskega vodjo Klavoro na ustrelili. Tudi 11letnega učenca Mubija so povsod iskali, da bi ga ustrelili.

Iz oltarja so ukradli Marijo, ji slekli obleko, jo potem na sredi trga kiofotali; na opozarjanje v bližini stojičega, da to vendar ne gre, so rekli, da so v Šmarjeti celo s svetniki kurili.

ZADEVA DR. KAREL OSWALD — DR. JOSIP TOMINŠEK.

Prejeli smo in priobčujemo: Članek v »Slov. Narodu«, ki ga je podpisala Hanica dr. Oswaldova, je klical dr. Josipa Tominška, ravnatelja na državni gimnaziji v Mariboru, kot pričo, da izpove, kdo je ovalil dr. Oswald, da ni dobil službe na vojaški realki v Mariboru in da ga je vojaška oblast pozneje hudo preganjala.

Višji šolski svet v Ljubljani je zaslislal vse prizadete osebe, pregledal spise v tej zadevi v mariborski vojaški realki in si zlasti tudi preskrbel izjavo prejšnjega poveljnika te šole polk. Karla Koraleka. Višji šolski svet dovoljuje, da se pri njem Koralekov pismo v pogleda. Iz teh podatkov je sestavljeno naslednje poročilo:

Dr. Karel Oswald, ki je služboval pri vojaški cenzuri v Mariboru, je zaprosil dne 6. ali 7. svečana 1916 osebo poveljnika vojaške realki Koraleka, da se mu podeli služba učitelja za slovenščino. Poveljniku je moč ugal, zato je odpisal na Dunaj tozadevno vlogo ter ga je tam tudi osebno priporočil. Na Dunaju pa so Koraleka opozorili, da civilna služba po sebi še ne usposablja nikogar, da bi ga nastavili na vojaškem zavodu ter mu zankazali, da naj poizveduje za dr. Oswaldom.

Vrnivši se v Maribor, se je obrnil Koralek k poveljstvu vojaške cenzure v Maribor, kjer je izvedel, da je bil dr. Oswald kot politični osumljenec v sodniški preiskavi, da pa je bil oproščen. Obiskal je v tej zadevi, tudi dr. Tominška, kot bivšega ravnatelja dr. Oswald in ga vprašal po njega učni kvalifikaciji. To poročilo za dr. Oswald ni bilo povsem urodno: Koralek izjavlja, da se je Tominška s sodno tirala in Oswaldovi oči, smoteno, Koralekov pismo se v tem času go-

polnoma strinja z izjavo dr. Tominška, ki je bil tedaj zavezan uradno zaslišati.

Ti Tominškovi podatki so bili za Koraleka, kakor sam pravi, brez pomena, važna pa mu je bilo vojaško službeno poročilo, da je bil dr. Oswald v sodniški preiskavi. Zato se je obrnil Koralek, kar poroča v pismu sam in kar se ujema tudi z uradnimi spisi, k vojaškemu poveljstvu v Gradcu s prošnjo, naj to poizveduje o podrobnostih sodniške preiskave, če mogoče vendar ne obstajajo nazvlejšječasni oprostivni kakim pomisleki, da bi se nastavilo dr. Oswald kot učitelja na vojaški šoli.

Dne 6. sušca 1916 se je izreklo vojnopolno poveljstvo v Gradcu proti nastavitvi dr. Oswald, ozirajoč se edinele na vsebino omenjenega sodniškega akta. Tudi častnik, ki je imel vojaški akt »dr. Oswald, poizvedbe« v rokah, je izjavil, da v njem ni bilo Tominškovega imena. Dr. Oswald si je hotel pač izboljšati neugodni položaj v vojaški službi ter dobiti učiteljsko mesto na mariborski vojaški realki, a ravno s tem je prisilil vojaške kroge, da so morali poizvedovati o njegovi preteklosti, da so pograbilili seveda priliko, za ob tedanjih neznošnih razmerah odsvoliti od vojaške cenzure ter ga pozneje preganjali, dasiravno je vojno poveljstvo v Gradcu samo priznalo, da se ni moglo dr. Oswaldu svoj čas nič pozitivnega dokazati.

Dr. Josip Tominšek torej ni ovalil dr. Karla Oswald, in s svojo izjavo o učni kvalifikaciji, do katere je bil kot uradna oseba opravičen, ni uplival na potek in izid poizvedovanj o osebnih zanesljivosti dr. Oswald in torej ni zakrivil njegove krute usode. Predsednik prof. Fr. Vadnjak.

Lepe odredbe dobivamo dan na dan. Toda do resne in brezobzirne izvršitve pride malokdaj. Tako glede omejitve pijančenja, o oddaji blaga, o kupčevanju, o oddaji orožja itd. Zadnja naredba je izšla menda že v tretjič. A kako brezskrbno poka vsepoved. In orožništva ne slišijo nič, ne najdejo nič, glavarstva so mehka, popustljiva, ali pa mislijo da so demokratična. Tudi deželni vladi ne moremo pripisovati posebne dednosti. Enkrat je oddaja orožja in streliva strogo ukazana, kmalu potem izide razglas, da dobi tisti, ki prinese vojaško puško s seboj — nagrado. Upravnim in izvršnim organom je treba več resne in doslednosti, potem bo tudi demokratizmu ustrezno, vlada bo imela ugled in — red nastopi v naš državni ustroj. Navajeni smo reda, in če ga ni, krivi so tisti, ki bi morali skrbeti zanj.

Drugod in pri nas. Povsodi drugod mora oddati naš državljani visoke procentne skupila svojega v Nemški Avstriji, n. pr. se nahajajočega imetja. Pri nas imamo davek na prirastek vrednosti in druge odredbe, a ni nam znano, da bi odtegovala finančna uprava Nemcem visoke odstotke pri prodaji imetja, katerega so jim znesli skupaj Slovenci. Da ne odnesejo naši prijatelji vsega in ne uidejo z vsem bogastvom najbolj mastni tički naj pravočasno skrbti vlada!

Iz Vinice nam pišejo: »Gorje čedi, ki ima volka za gospodarja«, pravi belokranjski pregovor. Skoro 40 let je gospodaril neomejeno König viniški občini. Vseh 40. letih ne more občina pokazati niti jedne blagodejne naprave, pač pa velikanski nered, Gorje temu, ki ni uklonil glave pred njegovo voljo. Le 1901 je bil ovalil König nadučitelja sodišču in državno pravništvo je vzdignilo tožbo proti nadučitelju »zaradi hudodelstva po § 63 k. z. König je pripravljaval pot cela štiri leta, da spravi nadučitelja v ječo. Ko je bil popolnoma uverjen, da so nadučitelj in priče v teku štirih let pozabile dogodek nekega večera, je napisal in odposlal ovdobno sodišču. Pogal je pripravljenega Hudaka in ne prave priče na pričevanje. Prave priče, ki so res bile navzoče, so dobro se spominjajoč onega večera povedale pod prisego resnico in Hudak je bil obsojen na 5 mesečno ječo zaradi krivega pričevanja. Uboga Königova žrtev — Hudak je iz ječe domu gredoč rekel svojemu prijatelju S ... : »Da sem bil zaradi krivega pričevanja zaprt, je kriv König, ki mi je rekel, da naj tako pričam.« Leta 1914, ko so Nemci pletli vrvi in postavljali vislice za Jugoslovane tudi König ni držal križem svojih rok. Maturant E. Lovšin je bil ta čas v preiskovalnem zaporu zaradi proslave 600 letnice »Ustoličenja na Gospi svetici in zaradi jugoslovanske dijaške organizacije. König je navedel v uradnem navratvenem spričevanju, ki ga je odposlal sodišču sledeče: E. Lovšin je hedil v Bejanejsko organizirano. V tem spričevanju je tudi navedel, da se je kot osemelec udeležil v seškemskem kraju vsesokolskega zletja v Pragi. König si je najbrž mislil: »Vesela so postavljen, troba je le ta, da se vrz sadrgne in Vinica bo presta Srbov in Pseubdoslovov.« Avstrijska vlada je bila poverila delitev vojnih podpor za občino Vinica šupalku Königu. Voš kot 400 strankam je on delil vojne in ameriške podpore in to vsek mese. Pri vsaki mesečni delitvi, ki je obdržal König, od vsake stranke je dobil 1 K, ki je bil deliti.

mesečno 400 K, letno 5000 K ali za dobo vojaško 25.000 K. Ta njegova služba je bila le časna služba in njegovi troški mesečno niso znašali čez 20 K, ako se računa poštna vožnja, s katero se je vedno vozil in 12 K obed. Kako stoji cerkveni računi, ne ve nihče. Zakaj smo povedali to javnosti? V lažje razumevanje dogodkov velikonočnega ponedeljka. Nerazodna množica naj raznese občinsko imetje in Nakana pa se ni posrečila, nastopil je dan pravice.

Iz St. Ruperta na Dolenjem, »Slovenec« od 7. tm. prinaša dopis iz St. Ruperta, v katerem neki zakoniti dopisnik Sokolom predbaciva, da so ulomili v dvorano Kat. izobraž. društva ter s preklanjanjem in kvantanjem motili predstavo Kat. izobraž. društva. Sokolsko društvo v St. Rupertu je na ta napad takoj uvedlo preiskavo in dokazalo se je, da podli napad ne zadene niti enega člana sokolskega društva, ker niti eden ni bil udeležen pri tem ulomu. Nasprotno se pa dokazalo, da je bil zlasti eden od ulomilcev nekdanji član tamošnjega »Orla«.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

PREKI SOD

je uveden za vojake na vsem slovenskem ozemlju. Komandant IV. armijske oblasti utemeljuje uvedbo prekega sode tako-le: Na vsem vojnem teritoriju, ki ga je zasedla naša vojska in ga danes drži zasedenega, so med prebivalstvom tudi taki elementi, ki služijo sovražniku kot njegovo plačano orodje za razne škodljive prevratniške in politične agitacije in omogočujejo zločine, ki motijo red in varnost naše vojske ter globoko posejajo v javne, a največ v interese naše države. Zaradi takega postopanja neljalnih, po tujih državah posebej poslanih in plačanih elementov je postalo skoraj nemogoče vzdrževati zaželeni red in varnost tako v vojski, kakor na zasedenih teritorijih sploh, a posebno na teritorijih, ki leže na mejah današnje države. Da se vzdržuje red in varnost tako vojske, kakor državljanov je treba razširiti pristojnost vojnih sodišč na vojnem teritoriju tudi na civilne osebe. — Preko sodišče sodi o teh le zločinih:

1. Beg z bojišča, 2. navajanje vojakov k begu z bojišča z besedami ali znaki, z raznašanjem oplašujočih poročil, z razširjanjem sovražnih pozivov ali oglasov, ki vzpodbujajo k begu, istotako vznemirjanje vojske z vojaškimi ali drugimi znaki in 3. odmetavanje orožja in streliva na bojišču, ako se s tem zanaša ali razširja strah med vojski. Preka vojna sodišča morejo izreči samo smrtno kazen in nobene druge. To sodišče se pri presojanju in sojenju ne drži formalnosti rednega postopanja, ampak sodi po prepričanju. Vse delo mora biti v tem sodišču končano v 24 urah ali najdalje v 3 dneh, računajoč od časa, ko je obtoženec postavljen pred preki vojni sod. To sodišče posluje tudi v nedeljah in praznikih istotako tudi v vsakem dnevnem času, po potrebi tudi po milim nebam, a v tem primeru se napravi od potrebnega števila vojakov karé, v čigar sredini je preko vojno sodišče.

ULTIMATUM

je stavila naša vlada ... Že zopet! Saj pravimo, ta naša vlada! Nikdar ne bo vojne konec. V Beogradu kujejo same ultimati! Da, da, ti Srbi! Sedem let se že tepejo, pa še nimajo dosti. Pa komu je stavila vlada ultimatum? Vsem, celemu svetu. Kaj? Saj se še italijanskih pritičkovcev ne moremo otrestiti, niti koroških golšarjev. Kje bomo pa jemali vse potrebno. — Prijatelj, le pomiri se! Le poseži v žep in sicer precej globoko. Naša vlada je stavila ultimatum z rokom do 1. junija vsem v svrhu podpisovanja našega prvega državnega posojila. Kdor do tedaj ne bo podpisal, se bo kesal, ker bo pozneje vse prepozno ...

NAGRADE.

Ministrski svet je soglasno odobril predlog finančnega ministra dr. Momčila Ninčiča, da se izplačajo vse onim, ki podpisujejo v pravem času do 1. junija t. l. naše prvo državno posojilo, posebne nagrade. Podpisovalcem državnega posojila se bodo namreč izplačale pri izmenjavi kron v dinarje nagrade po 5 kron za vsakih podpisanih 100 K državnega posojila. Kdor bo največ podpisal, dobi na ta način tudi največje nagrade.

KOROSKI NEMCI ZOPET NAPA-DAJO.

Ljubljanski dopisni urad poroča dne 27. maja poluradno: V odseku Slovenji Gradec je delovalo nemško topništvo. Oddale je več kot 100 strelav na naše čete. Sovražne patrolje so prekradale štajersko demarkacijsko črto in napadle naše predstraže. Bile so odbite. Zanimivo je pri tem, da Nemci nadaljujejo svoje napade na naše čete v času, ko se na mirovni konferenci določuje meja med Nemci in našo kraljevino. Ker je vprašanje naših meja prišlo v odločilno stanje, je upati, da se naše oporne točke nege zmanjša potem, ko se bo začel 1. K. tvoj je deliti.

ODREDBE SPLITSKE OBČINE.

LDU. Split, 26. maja. (DKU.) Danes so vsi parniki v luki okrašen z zastavami radi rojstnega dne angleškega kralja. — Občina je odredila, da se morajo prijaviti vse osebe, ki so se naselile v mestu od avgusta 1914. Oni, ki ne bodo dobili dovoljenja za nadaljevanje bivanja, se bodo morali izseliti ter bodo poslani v svojo domovinsko občino. Tuji se smejo na svojem potovanju muditi v Splitu samo tri dni.

Imenovanje v carinski službi. Carinik pri carinskem uradu v Spodnjem Dravogradu Milan Petković je imenovan za carinika II. razreda pri carinskem uradu v Ljubljani. Nikifor Pivljaković je imenovan za carinika II. razreda v Splitu.

Pod državno nadzorstvo je dana trdka Julij Pfrimer v Mariboru, veletrgovina z vinom. Za nadzornika je postavljen Andrej Oset, trgovec na Tolstem vrhu.

Za docenta francoskega jezika in književnosti je imenovan na zagrebškem vseučilišču dr. Peter Skok.

Dr. Milan Amruš. Umrl je v Zagrebu dr. Milan Amruš, bivši narodni zastopnik in dolgoletni župan v zagrebškem mestu. Mnogo je storil v dobredelne svrhe.

Krvava ljubavna tragedija v Zagrebu. V Kozarski ulici v Zagrebu je porinila 45letna Albina Mujčić nož v prsi 32letnemu Juriju Loborecu, s katerim sta skupaj živela že več časa, ki pa ni več dosti maral za staro Albino Mujčićovo ter je ljubimkino z mlajšo Slavko Kolendarovičovo. Mujčićeva ju je zasačila in v jezi skočila na Kolendarovičovo z nožem, zadela pa Loboreca, ki ju je hotel pomiriti. Loborec je umrl.

Iz Ribnice nam poročajo, da se pojavlja med Sokolom in ostalimi kulturnimi društvi neko nesoglasje. Privikrat je prišlo do nesoglasja, ko se je Sokol ponudil, da prevzame čitalniško knjižnico v svojo oskrbo, kar pa ni bilo čitalniškemu odboru po volji. Spor se je poostil, ko je dva dni pred koncertom »Glasbenega društva« izjavil pevovodja, da Sokol ne sme nastopiti v kroju, Sokolski tamburaški zbor, ki je bil naprošen v sodelovanje pri koncertu, pa je vstrajal na tem, da nastopi v kroju ali pa sploh ne nastopi. Temu je pritrdil tudi pevski zbor, ki je glede tega izrečno povprašal za mnenje. To pa je bil povod, da je podal na občnem zboru ves odbor s pevovodjem vred svojo ostavko. Pevovodja je bil napovedal tudi izstop iz članstva »Glasbenega Društva«, je pa svojo odpoved na razna prigovarjanja še isti dan prekalcal. In tako je prav, društvo ne sme trpeti radi malenkostnih nesporazumljenj; pač pa ni, da se boče naprtiti krivdo za nameravani odstop pevovodja svoječasemu posredovalcu za koncert; tudi ni prav, da se nekatere pevke odstopile. V »Napreju od 9. t. m. se skuša osmisliti dirigenta tamburaškega zbora, ki je navdušen Sokol in glasbeno bolj nabružen od pevovodje. Res je, da tamburica ni godalo za umetne skladbe, prikrojene po g. S., dirigentu tamburaškega zbora, ali priznati je treba, da se se Sokoli potrudili.

Iz Ormoža nam piše trdka S. Hutter z ozirom na notico priobčeno 17. t. m. v našem listu, da je poizvedoval, da-lj je kdo izmed njenih potnikov zakrivil dejanja, o katerih se piše v omenjeni notici, da pa ni mogla dognati ničesar pozitivnega. Trdka je svoje potnike pošiljala po deželi tudi že pred vojno. Vsi njeni potniki imajo strog ukaz, da se naj vedejo v vsakem oziru pošteno, predvsem pa jim je prepovedano, da bi se bavili s politiko. Trdka izjavlja: Ako se katerikoli naš potnik vede nedostojno, prosimo, da ga nam takoj naznani. Ako bi pa katerikoli naš potnik, kar je po našem mnenju skoraj izključeno, naj se dotičnika takoj izročil prvi orožniški postali.

Telefon v Vuzenici. Pri poštnem uradu Vuzenica se je otvorila dne 22. maja t. l. telefonska centrala z javno govornico v vodu 1330 + 1212 za krajni in medkrajni telefonski promet.

Jugoslovanski polk v Sibiriji. Meseca januarja 1918 se je v Sibiriji formalno jugoslovanski polk, ki ga tvorijo bivši avstro-ogrski vojski Jugoslovani. Po preteku treh mesecev je štel okrog 1400 mož. Med temi je dve petini Slovencev, dve petini Hrvatov in ena petina Srbov. Poveljnik tega polka je podpolkovnik Vladimirovič Rukavina. Pri polku je okrog 120 častnikov in častniških aspirantov. Ker se neprestano množi število novih prijav, je računati s tem, da je v zadnjem polletju število jugoslovanskih prostovoljcev naraslo že na 5000 do 6000 mož, iz katerih bi mogoče sedaj fermirali tri ali štiri polke. Vsi ti jugoslovanski dobrovoljci, polki so v organizaciji zvezi s češko-slovaško armado v Sibiriji. Jugoslovanski dobrovoljske oddelke financirajo v prvi vrsti Francozi, pa tudi osteli zavezniški. Politično predstavljajo je: Jugoslavjanskaja komisija v Jekaterinburgu.

Neodrešena domovina.

Goriška se brez ljudske volje priklonila Italiji. Goriški slovenski begunci nam je poslal pismo, naslovljeno na mirovno konferenco v Parizu, v katerem vpraša: kako se držnete vi, gospodje v Parizu, te naše goriške kraje prisiliti Italiji brez ljudske volje? Premislite dobro, predno kaj sklenete glede Goriške, kajti slovenski narod je velikimogoten. Martin Krpan, ki se ne bo uklonil nikakemu nepravilnemu sklepu. Tudi vi, gospodje, bi ne gledali mirno, ako bi se vam odjemale, kar je vaše. Mi zahtevamo le, da ostane nedotaknjeno to, kar je naše. Mi zahtevamo le svoje naravne meje in mir po samoodločbi. Samo mir po načelu samoodločbe narodov bo res mir, vsak drugačen sklep bo provzročil novo sovraštvo in nove prepire. Roke proč od tega, kar je naše! Vsakemu svoje! Brez ljudske volje se ne sme prikloniti Goriška Italiji. Ljudska volja pa je proti taki priklonitvi. Mi smo Jugoslovani in ne Italijani, zato pa moramo priti pod Jugoslavijo, Italije ne priznavamo. Čujte naš glas v Parizu, dokler je še čas! Mir bo vladal ob Adriji samo takrat, ako bo Jugoslovan vžival svoje pravice, drugače ga pa ne bo.

Slika iz Trsta. »Edinost« z dne 24. maja prinaša žalostno sliko duševnega razpoloženja tamšnjega prebivalstva. Med drugim piše: Pretresljivi dogodki so pretresli to življenje do globin. Mnogi so prebili in se nadejajo, da se dvignejo zopet. Mnogi pa so padli, ker niso mogli prenesti. Mnogo jih je padlo — in še jih pada. Ne morejo se dvigniti več... duh jim je strl, volja zlomljena. Ne morejo se nadejati ničesar več — nada je zamrla v njih. Izpodmaknila se jim je moralna opora — zapadajo obupu. Moški in ženske! Življenje nimajo za nesrečnežne nobene cene več. Mečejo se od sebe svojevolično kot stvar, ki je le v trpljenju. Breme, ki pritiska in povzroča boli. Nada, volja, energija so jim zamrle. Zato beže iz življenja v smrt, ker vidijo v tej odrešenju...!

P. P.

Odboru koroskih beguncev v Ljubljani se poroča: Globasnica na Koroskem (divjanje nemških tolp). Veliko se je čitalo, kako so nemške roparske vojske tolpe divjale na Koroskem, a tako barbarsko menda niso nikjer postopale, kakor v Globasnici. Imela je podivjana svojost za to poseben vzrok! Globasnica je ena onih občin na Koroskem, kjer je že skoraj 30 let obstojala slovenska narodna občina, ki je z največjo narodno poštenostjo rodoljubov kljubovala nezgodnemu nemškemu pritisku. Občina je uradovala z vsemi uradi izključno slovensko. Občina Globasnica šteje prenaseljene slovenske narodne gospode kot svoje častne člane, kakor: predsednika Slovenije g. dr. Brejca, poslanca Grafenauerja, g. prof. Einspielerja, J. Hunterja, dolgoletnega tajnika Mohorjeve družbe itd. Imeli smo še nekdo izjemno slovensko šolo z narodnim učitelstvom! Slovenski živeli je deželni vladar na Koroskem tako impeniral, da se dolgo vrsto let ni upala poslati tukajšnji trirazredni šoli kakoga nemškega, ozir. nemškega učitelja. V Globasnici je bil tudi po zaslugi I. Hojnika, sedanjega župnika v Kropivni največji slovenski igralni oder, kjer so se po izvrstno izvešanem igralnem zboru uprizarjale vse dosedaj znane slovenske igre. Ni čuda torej, da je nemško vojaštvo na zverinski način ropalo in plenilo v narodni Globasnici. Vdrl so ti nemški boljševiki v vas dne 10. maja t. l. ter najprej oropali narodnega čevljarkega mojstra Franceta Uranška, odnesli mu vse usnje in orodje. Frane Uranšek se je vrnil še le preteklo zimo iz vojske domu. Potem se je vlekla nemška tolpa v župnišče. Župnišče ima veliko posestvo, ki je bilo tudi dobro razstavljeno in skrbno urejeno. Tukaj se je pričelo nepopisno ropanje in uničevanje. Nemški vojski so pod vodstvom častnika privabili seboj iz vseh sosednjih vasi boljševiške roparske elemente. Šest mož broječa četa je pridrla z napetimi puškami in zahtevala župnika, ki je ravno četrt ure prej odšel v planine. Veliko župnišče so vojski oplenili tako popolnoma, da stoji le še gole stene. Vso opravo so prodali na javni dražbi, boljševiške srebrne reči in tudi okoli 1000 K papirnatega in za 400 K srebrnega denarja in vso župnikovo obleko pa so odpeljali na župniškem vozu vojski naprej. Uničili in razgurali so vse uradne akte in vse matične knjige, arhivno emaro pa so tudi prodali. Odnegli so seboj ves živež, vse žito: rž, pšenico, ječmen, ajdo in celo za seme pripravljeno turško. Prodali so ali odpeljali iz župnišča vse živino, 10 goved, 4 konje, nad 20 svinj, vse moč. Ko so ljudje iz vasi in iz sosednjih krajev videli, da gre župnikovo premoženje vse narazen, je vdrlo vse v župnišče in gospodarsko poslopje in je vsak odnesel in odpeljal, kar je največ mogel. Odpeljali so vso krmo, vsa drva kakor tudi izrgali na gospodarskih poslopih deske iz podov, V župnišču ni ostalo nobene

ga stola, nobene žlice, nobenega noža, pač pa je po sobah in na hodnikih na debelo polno raztrganega papirja od knjig in uradnih aktov. Neki četovalci, ki je prišel pozneje in videl razdejano, je izjavil, da to ni človeško, ampak svinjsko početje. Drugi je prišla zopet druga patrolja in se je tudi ta zgrajala nad strašnim početjem. Nemške čete pa tudi niso spoštovale posvečenega kraja in so ropale tudi v cerkvi. Odnegli so 4 dragocene kelihe in monštranco, ki so jo pozneje našli na pokopališču. Raznašali so mašne plašče in hodili po njih. Begunci so pripovedovali, da so v gostilni vojski iz kelihov pili. Ravnotako so vojski, ozir. privabljeni boljševiški elementi popolnoma oropali prejšnjega dolgoletnega narodnega župana J. Jeklina, p. d. Zagla v Podjuni, ki je imel lepo in skrbno urejeno gospodarstvo popolnoma in oropali tudi Stebenskega župnika, v drugi župniji občine Globasnice g. župana F. Kraigerja. Žena župana je prvi dan napravila pišani nemški soldateski obed, a za plačilo so drugi dan oropali vse posestvo do golih sten. Deloma so oropali tudi posestnika Huterja in Hamriča. Drugi dan je poslal neki nadporočnik kurirja za begunci in jih vabil nazaj, češ da se jim nič ne zgodi, a so jih par dni pozneje orožniki aretirali in odgnali. Nadporočnik je izjavil, da oplenijo le župnišča, a so plenili tudi drugod. Škoda je ogromna in neprecenljiva. Narodno misleči živeli na Koroskem je popolnoma uničen, ako ne pride pomoč. Prosimo vse merodajne kroge v Sloveniji, da vse ukrenejo, da se povrne ogromna škoda in reši naše ljudstvo narodnega in gospodarskega pogina.

Slovanski svet.

RESOLUCIJE POLJSKEGA DRŽAVNEGA ZBORA.

Varšava, 25. maja. Državnemu zboru se predlože tele resolucije, ki bodo brezdvoma tudi soglasno sprejete: Poljska želi biti element mednarodnega mira, izjavlja se za zvezo enakopravnih svobodnih narodov, zahteva ujedinitvenje vseh poljskih zemelj, jamči manjšinam popolno enakopravnost, narodno kakor tudi kulturno avtonomijo. Drž. zbor se izjavlja 1. za mirno življenje vseh narodov drug poleg drugega v duhu Wilsonovih načel, 2. priznavajoč v splošnem pravično ureditev poljskih meja proti Prusiji se Poljska ne more ubraniti bojazni, da bo poljsko narodno gospodarstvo silno ogroženo, ako se ne dovoli Poljski najkrajša črta do Gdanskega. V šleziji zahteva državni zbor poljsko-češko mejo v smislu pogodbe z dne 5. novembra 1918, za omejeno ozemlje plebiscit in združitve čipskega teritorija s Poljsko, 3. zahteva Poljska svobodno odločitev Litvecev o njihovih bodočih odnosih k Poljski in želi dobiti z njimi čim najtesnejšo zvezo priznavajoč Litveckemu narodu pravico do samoodločbe; 4. poročilo ministrskega predsednika Paderewskega jemlje državni zbor odobrue na znanje in mu izreka zahvalo za njegovo pošteno delovanje v Parizu. V vprašanju Vzhodne Galicije ni došlo v državnem zboru doslej do nobenega soglasja. Končno pozivlja državni zbor vlado, naj ukrene vse potrebno, da se v interesu države odpravijo vse omejitve, nanašajoče se na trgovinsko svobodo Poljske pri uporabi poljskih čet, ki so prispele iz Francije.

BOLJŠEVIKI PRODIRAJÓ PROTI POLJSKI.

Varšava, 25. maja. Boljševiki prodirajo v Ukrajini neprestano proti zapadu. Ukrajinska vlada je v svojem območju omejena takorekoč samo še na Radzivilov, kjer ima svoj sedež. Boljševiške čete prodirajo preko Vzhodne Galicije proti Poljski.

PETROGRAD PADEL?

LDU. Dunaj, 27. maja. (ČTU.) »Allgemeine Zeitung« poroča iz Amsterdama preko Berlina: V Parizu se širi do sedaj še ne potrjena vest, da so ruske čete pod poveljstvom generala Judenica skupno z estonskimi četami zavzele Petrograd.

Bojba za Petrograd. LDU Amsterdam, 26. maja. (DKU.) »Times« poročajo iz Helsingforsa: Na fronti okoli Gacine, 43 milj od Petrograda, je vrgel rdeči generalni štab v terek in sredo v boj zadnje sile, ki jih je severna ruska armada popolnoma porazila. Finski prostovolci so zavrnili s pomočjo angleškega brodograja boljševiško desno krilo. Predstraže severne armade se nahajajo glasom zadnjih poročil že na točkah, ki niso oddaljene od Petrograda več ko 30 milj.

ČESKO - MADZARSKA BORBE.

LDU. Praga, 27. maja. (ČTU.) Situacijsko poročilo čehoslovaške armade: Položaj pri Miskofcih je neizpremenjen. Madžari napadajo od vzhoda kraja Banrove in Putnok. Skušajo se polastiti ondotne železniške proge. Boj traja dalje. Madžarski oklopni vlak je dospel do Pere, vzhodno od Galbe, vendar pa ga je naša artiljerija propodila. V smeri proti Petrovcu odpelane patrolje, so trčile pri Tomaškovu na močno sovražne patrolje in so se umaknile na sever za Bistavo. Ob Donavi in na

vzhodnem Slovaščem je poteljal nepremerjen. V zadnjih bojih so demole čete in legijonarji s uspehom odbili več madžarskih napadov.

Radi zahtve predsednika Masaryka na samostojnem odru. Češki listi javljajo: Predsednik čehoslovaške republike dr. Masaryk je nepričakovano posepil mestce Brandys. Vest o prihodu je došla. Sebe v zadnjem trenutku, vendar se je vse storilo, da se mu priredi čim najsilnejši sprejem. Ko so bile priprave za sprejem v polnem tiru, je došlo pri okroženem sodišču do razburilivega prizora, h kateremu je dal povod funkcionar državne pravdnika Mašner, ki se je o predsedniku Masaryku izrazil žaljivo in ga skušal oblatiti in ponižati. Moža so takoj spodili iz pisarne. Na ulici ga je napadla ogorčena množica. Se predno se je moglo zabraniti, ga je množica prišla ter ga odvedla na trg, kjer so ga privezali na improvizovan sramotni oder, kjer so ga opljuvali in obmetavali s cestnim blatom. Sele orožništvo je napravilo konec temu mučnemu prizoru. Mašnerja so zaprli. Občinstvo je zahtevalo, da se ga more takoj odpušiti iz službe in izgnati iz mesta. Oblast se je tej zahtevi pokorila in odpelala Mašnerja v Prago, kjer se bo moral zagovarjati radi razžaljenja predsednika republike.

Nemiri v Brnu. LDU Brno, 26. maja. (DKU.) Povodom protestnega zborovanja proti drugini, ki so ga sklicali socialisti, so se vršili po dvomljivih elementih nemiri.

Tajnik gledališča v Plzni suspendiran. List »Československy Legionář« je napadel tajnika češkega gledališča v Plzni Kauckega očitajoč mu, da je narodni izdajalec in da je v Kijevu opravljal vojnonsko službo. Na temelju njegovih ovadnih je na to avstrijska vojna uprava dala obvestiti 18 Čehov. Ta vest je izzvala v Plzni silno ogorčenje. Zastopniki igralcev, orkestra in drugega gledališkega personala so se takoj napotili k ravnatelju ter zahtevali, naj se Kauckega na mestu odpusti. Ravnateljstvo je zahtevi seveda ugodilo in Kauckega suspendiralo. Proti njemu je uvedena kazenska preiskava.

Češki zlati zaklad. Zakaj stoji čehoslovaška valuta tako dobro? Ker so Čehi nabrali ogromen zlat in srebrni zaklad, ki je mahoma dvignil češko valuto. A ta zaklad je bil zbran samo s prostovoljnimi darovi. Pri teh zbirkah se je pokazalo češko rodoljubje v najsilnejši luči, ljudje so kar tekmovali med sabo, kdo bi žrtvoval več zlata in srebra za domovino. Samo nekaj zgledov: Učiteljski zbor v Labsku Týnci je nabral 5000 kron v zlatu, 1 cekin, 2 dolarja in 31.000 kron v srebru, »Sokol« v Pyšelu, ki šteje 900 prebivalcev, je nabral 75 kg srebra in 1 kg zlata, učitelstvo v Zárbyu pa je zbralo pol metrskega centa srebra in 280 kg zlata. Takšno je češko rodoljubje! A pri nas? Pri nas ni opaziti nobene narodne poštenosti, pač zato, ker za svobodo še nismo zroli, ker je še ne znamo ceniti!

Zavezniki.

CARIGRAD GRŠKI?

LDU. Amsterdam, 27. maja. (Dun. kor. urad.) Po brezični vesti javlja »Reuter«, da je prosil Wilson svet četvorice, naj se pripravi na to, da Zedinjene države ne sprejmejo nobenega mandata za Carigrad ali kak drug del Turčije. Naj se predlaga, da se stavi Carigrad pod mednarodno komisijo, v kateri bi imele glas vse velesile; če pa to ne bi bilo mogoče, naj se izroči uprava Carigrada Grški.

BELGIJA MOBILIZIRA.

LDU. Amsterdam, 26. maja. (Dun. kor. urad.) Kakor se poroča Nizozemski brozjavni agenturi, so zaprli belgijsko mejo. Nič ne more zapustiti Belgije. Z ozirom na to, da poteče šele dne 29. maja nemški delegaciji dovoljeni rok, so razveljavili v Belgiji vse vojaške dopuste in odredili splošno mobilizacijo.

Mirovna konferenca.

AKO NEMČIJA NE PODPIŠE.

LDU. Lyon, 27. maja. (Dun. kor. urad.) Brezično. Za primer, da ne bi nemška državna vlada hotela podpisati mirovne pogodbe, namerava Francija začeti mirovna pogajanja s posameznimi nemškimi državami: Bavarska, Saksonska in druge države bi se po mnenju Francozov v tem primeru gotovo ločile od nemškega rajha. Zdi se, da se Velika Britanija stinja s tem načrtom.

»SPRAVLJIVA« NEMČIJA.

LDU. Berlin, 27. maja. (ČTU.) Besedilo splošne note, ki ga je izdelala nemška vlada kot odgovor na mirovne pogodbe, je bilo odposlano včeraj iz Berlina v Versailles. Nota je sestavljena v jako spravljivem tonu. Najvažnejša točka njene vsebine je izjava, da je Nemčija pripravljena, plačati 100 milijard mark odškodnine. Da se ji omogoči plačanje te vsote, predlaga Nemčija, naj se ji puste njene kolonije in ozemlja ob vzhodni meji, sicer odstopitev sodelstva mirovne pogodbe. Glede števila in Alancije-Lorene priporočila Nemčije ljudsko glasovanje; Gornja Šlezija in ozemlje v Vzhodni in Zahodni Prusiji naj ostane nemško brez ljudskega glasovanja. V noti je sprejeta tudi zahteva mirovne pogodbe,

da se odpravi splošna vojaška dolžnost in da se izvede splošna razorožitev, a pogojem, da se sredi to tudi v vseh drugih državah.

NEMSKA ARMADA DO ŠTELA 150.000 MOŽ.

LDU. Lyon, 27. maja. (Dun. kor. urad.) Brezično. Mirovna konferenca bo najbrže dovolila Nemčiji zvišanje njene oborožene sile na 150.000 mož. Ker so izvedenci sami priznali, da 100.000 mož ne zadostuje za vzdrževanje miru in reda.

Nemčija ne podpiše mirovne pogodbe. LDU Berlin, 26. maja. (DKU.) »Berliner Tageblatt« javlja iz Zeneve, da je izročila nemška delegacija skupno z noto glede vojne odgovornosti tudi posebno spomenico o vprašanju vojne krivde.

ITALIJA ZAHTEVA BIVŠE AVSTRIJSKE BRODOVJE.

LDU. Lyon, 27. maja. (Dun. kor. urad.) Brezično. Zdi se, da namerava Italija pred vsem, zahtevati od Avstrije vojno odškodnino. Italija se upira sklepu sveta trojice, da se ima bivša avstro-ogrsko trgovska mornarica, katere domača pristanišča so bila Trst, Pulj in Reka, razdeliti med zaveznike. Orlando podpira svojo zahtevo s trditvijo, da so bile ladje, ki spadajo v omenjena pristanišča, zaplenjene izključno po enotah italijanske vojne mornarice; radi tega naj pripadejo Italiji. Južne meje Nemške Avstrije še niso določene, ker so nastale nove težkoče glede Koroske.

Turčiji ostane Carigrad? LDU Versailles, 26. maja. (DKU.) Včerajni listi poročajo: Predsednik Wilson je izrazil v včerajšnji seji sveta četvorice o turškem vprašanju mnenje, da se bo ameriški senat najbrže protivil, da prevzamejo Zedinjene države ves mandat nad Carigradom, Armenijo in Anadolijo. Nato je bil predlagan kompromis, na podlagi katerega bi obdržala Turčija v Evropi Carigrad in opek pas v Mali Aziji, pa tudi nekaj ozemlja in da bi se priznala potem njena neodvisnost. Ta rešitev bo uzajala tudi tistim, ki gledajo na razdelitev Turčije le z nejevoljo.

Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

ANTANTA ZASEDE MEJE NEMŠKE AVSTRIJE.

LDU. Frankoford ob Meni, 27. maja. (ČTU.) Dunajski poročevalci lista »Frankfurter Zeitung« doznava iz zasleditve vira, da bodo tekom tega tedna zasedle ententne komisije vse omejene postaje v Nemški Avstriji in da bodo izvrševale najstrožjo kontrolo glede oseb in blaga. V Brucku ob Litvi še posluje taka komisija. Baje je namen tega nadzorovanja, preprečiti, da bi se živila, ki jih ententa dobavlja Nemški Avstriji, izvažala preko meje v Nemčijo.

STEDNOSTI AVSTRIJCI.

LDU. Dunaj, 27. maja. (ČTU.) »Neues Wiener Tagblatt« poroča iz St. Germaina: Nemško-avstrijska delegacija vztraja pri svoji izjavi, da bi bilo popolnoma brezmiselno, dopustiti, da bi posedalo tako veliko število raznih izvedencev in zastopnikov posameznih dežel brez vsake koristi v St. Germainu. Radi tega se je nemško-avstrijska delegacija obrnila na poveljnika gradu v St. Germainu, Bourgeois, z vprašanjem, da li bi bilo mogoče, prikloniti prihodnjemu ententnemu vlaku dva voza za odpotujoče člane nemško-avstrijske delegacije.

STAJERSKI DEŽELNI ZBOR.

LDU. Gradec, 27. maja. (Dun. kor. urad.) Novoizvoljeni nemško-stajerski deželni zbor se je sestel danes k svoji prvi seji. Na podlagi dogovora med strankami, so bili soglasno izvoljeni: za deželnega glavarja prof. dr. Rintelen (krščanski socialci); Pongratz (soc. dem.) je bil izvoljen za prvega in dr. Ahner (kršč. soc.) za drugega namestnika dež. glavarja. V deželni odbor je bilo voljenih pet krščanskih socialcev, trije socialni demokratje in dva člana kmetске zveze. Prihodnja seja bo jutri.

Ker nešajo likvidacije. LDU Dunaj, 27. maja. (DKU.) »Neuer Tag« poroča: Ker narodne države na ozemlju bivše monarhije sočajo sporazumne likvidacije, bodo prioritete in delnice cele vrste železniških družb v tekočem letu začelo trpeti. Ogrska vlada sploh neče nič plačati, pa tudi ni pričakovati, da bi nemško-avstrijska vlada plačala amuitete ali druge po nekdanji avstrijski viadi prevzete obveznosti onim železnikom, ki tečejo popolnoma ali večinoma na ozemlju drugih narodnih držav. Po poročilu lista »Neuer Tag« je prišel včeraj kratkim na Dunaj Francis Oppenheimer, eden izmed najodličnejših članov finančne komisije entente, da proučuje finančne razmere Nemške Avstrije in drugih novonastalih držav. Odšel bo najbrže te dni v Pariz. Ker bo njegovo poročilo ena najvažnejših podlag za finančno utrupe v mirovni konferenci.

godbi, in kar je težko misliti, da bi se besedilo mirovne pogodbe ugotovilo pred prihodom Oppenheimerjem, je umumno, da bodo tudi nemško-avstrijski izvedenci dotlej odgodili svoje potovanje na mirovno konferenco.

Razočarani Dunajčani. LDU Dunaj, 26. maja. (ČTU.) Nemško-avstrijski uradni krogi so v veliki zadregi radi tega, kako v Parizu ravnaajo z nemško-avstrijsko delegacijo. Ta zadrega je najbolj razvidna iz dunajskega časopisa, »Wiener Zeitung« je vedno obetala najrazličnejše kompenzacije, ki da jih bo dobila Nemška Avstrija. Obetala je, da dobi Nemška Avstrija novo ozemlje in finančne ugodnosti. S svojimi teritorialnimi zahtevami pa Nemška Avstrija ni uspela in »Arbeiter Zeitung« danes sramežljivo priznava v brzojavki iz St. Germaina, da ni šlo za drugo, kot za zahodno-ogrske komitate, v katerih prebivalci Nemci. Ne more se torej govoriti o teritorialnem odstopu v korist novo nastalih držav na bivšem ozemlju monarhije. Vrh tega pa so Nemški Avstriji samo neobvezno obljubili nemške ogrske komitate. — Kar pa se tiče finančnih ugodnosti, trdijo današnji dunajski listi, posebno »Neues Wiener Tagblatt« in »Neue Freie Presse«, da hoče Antanta Nemško Avstrijo štiti pred finančno katastrofo s tem, da bo ne samo del predvojnih dolgov, marveč tudi del vojnih dolgov naložila novo nastali državam. To je menda edina in zadnja tolažba dunajskih politikov, nemško-avstrijski delegati se ne morejo pohvaliti z nobenim drugim uspehom. Antanta se tudi na sobotno noto dr. Rennerja ni ozirala in ni odgovorila nanjo; »Neues Wiener Tagblatt« toži, da pariški listi niti objavili niso dr. Rennerjeve note.

PRIREŽALIŠČE MADZARSKIH BOLJŠEVIKOV.

LDU. Dunaj, 26. maja. (ČTU.) Dunajski poslanik madžarske boljševiške vlade dementira danes vesti, da so madžarski boljševiški vodje in poverjeniki iskali za svoje rodbine pribežališča v Nemški Avstriji. Nasprotno pa javljajo »Wiener Stimmen«, da je še nekaj teh beguncev v Nemški Avstriji, da so nastanjeni v Matzleinsdorfu. En del beguncev pa bodo spravili v Drosendorf, kjer je bilo v vojni veliko taborišče inozemcev.

Italija.

Italija ne zahteva Beljaka? LDU Celovec, 27. maja. (DKU.) Dopisni urad koroskega deželnege odbora poroča: Iz dobro poučenega italijanskega vira smo poizvedeli, da izjira le iz praznih kombinacij francoskih krogov poročilo lista »Journal des Debats«, po katerem namerava Italija zahtevati kot kompenzacijo za Adrio goranje Dravske doline z Beljakom vred. Gotovo je le to, da porablja Italija ves svoj vpliv, da bi dobila nepretirano železniško zvezo med Nemško Avstrijo in Trstom in Benetkami preko Trbiža in tudi preko Jesenic. Italija ne bo nikoli pristustila, da bi zvezno črto srednje Evrope z Adrio pretrgalo jugoslovansko ozemlje.

»Abbasso la guerra!« Med laškimi ljudstvom narašča nevolja, ker še vedno ni konec mirovne konference v Parizu in zbog tega nelzmerno trpi. Listi so sicer polni zmage, ali od tiste časopisne zmage ni življenja za ljudstvo. Ogromno število vojaštva je na demarkacijski črti in na zasedenem ozemlju sploh, drugi so še doma v orožju, ker se vladni vidi položaj še vedno močno ogrožen. Vse to vojaštvo je naveličano vojne in domov piše vedno in vedno isto, da naj bi že končala vojna. Zato pa se množijo po Italiji klice: »Abbasso la guerra!« Vlada računa s tem za njo nenagodnim razpoloženjem v ljudstvu. Zato pa se je ustanovil »Fascio Popolare di Educazione Sociale«, ki hoče ljudstvu razlagati sedanjí socialni in gospodarski položaj ter ga vzbujati po določeni smeri. Shode priredajo. Tako je bilo predpreteklo nedeljo v Liguriji obilo shodov, ki pa so skoro vsi končali prav klaverno za prireditelje. V Savoni je ogromna množica pri prvih besedah govornika zagnala krik »Abbasso la guerra!« in shoda je bilo kmalu konec. »Vzgojevanje« se je izjavilo: V kraju Prá je čakalo govornika »Fascio Popolare«, kakor poročajo listi, nad tisoč »socialistov«, oboroženih s palicami in kamni. Neki tonente je skušal nekaj vplivati na množico pa ga g naglani s kamenjem in vmes se je oril klic: »Abbasso la guerra!« Dol z vojno! »Il Popolo d'Italia« pravi, da so storili to »leninisti lokalci« (lokalni pristalci Lenjina). Ko so se govorniki, ki niso mogli govoriti, hoteli odpeljati s tramvajem, se je le s največjo silo ustavljal napad na nje. V krajih Voltri, Riva Frigosa, Bolzaneto itd. ni bilo nič boljše. Povsod kamenje, palice, kriki in viki proti vladni in vojni. »Fascio Popolare« hoče poskusiti svojo mrežo še v drugih provincah. Hoče menda siliti povsodi zahtevo: »Abbasso la guerra!« S temi svojimi notranjimi stvarmi naj se laško časopisje malo več peče ne pa da prinaša vedno hujše laži o notranjih razmerah v Jugoslaviji!

Razgled.

Terorizem v Združenih državah. Zadnji teden so odkrili v New Yorku dobro organiziran komplot boljševikov, ki so nameravali s pomočjo dinamitnih bomb potrošiti 35 najpomembnejših

Vojnoviđeve drame v pralkom Narodnem divadlu. *Kako se, da bodo nekateri Vojnoviđeve drame stalno sprejete v Pragi. Njegov »Ekvindic«* so igrali dvakrat, dramo »Smrt majke Jugovida« petkrat. Pri predstavi 3. t. m. so bile v Narodnem divadlu velike manifestacije, ki so pričale o topli simpatiji Čehov do Jugoslovancev.

Julij Bučar: Sloven. metuljar. Navodilo kako koviti, rediti, razpenjati metulje in kako urejevati zbirko. Z mrtološkimi opisom metulja v vseh preobrazbah. S 15 slikami. — Risal Danilo Bučar. V Novem mestu 1919. Založba in tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Tako se imenuje lična, 103 strani obsega, joča knjižica, ki stane sedaj v knjižarstvu 5 K 50 v. Ker bi knjiga le malo katerega bralca Slov. Naroda zanimala, omenjamo jo le z nekoliko vrsticami, pridružujoč si obširneje poročilo o njej na drugem mestu. Vsebnost je zanimiva vse v naslovu. Pisatelj, ki je s. tiskom aprila 4. t. m. v »Sloven. narodu«

tu, je povzel stvarino za svoj spis iz znamenitih inozemskih lepidopteroloških del, dodal pa je mnogo iz svoje lastne skušnjosti, kar vrednost knjige posebno povzga. Slike so jako dobre. Cel spis prevaja lubezen do prirode in knjigo zlasti šolski mladini toplo priporočamo.

Vremensko poročilo.

Maj	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
27	2. pop. 9. zv.	736.7 735.6	18.3 14.9	sr. sv.	več. obl.
28	7. zj.	735.8	12.8	brezvet.	jasno

Padavina v 24 urah 0.0 mm
— Srednja včerajšnja temperatura 14.4°, normalna 15.5°. — Vremenska napoved za jutri: Večinoma lepo, toplo vetrovno vreme.

Gospodarstvo.

Jugoslovanski bankovci. »Agramer Tagblatt« poroča, da bodo imeli jugoslovanski bankovci, ki se bodo tiskali v Zagrebu, na eni strani srbskohrvatski (cirilica in latinica) in slovenski tekst, na drugi pa francoski. Da se prepreči ponarejanje, se je zmešala posebna sestava barv in bo tisk izvršen pod strogo kontrolo.

Bankovci izven prometa. Glasom dopisa jugoslovanskega zastopništva na Dunaju je avstro-ogrsko banka potegnila iz prometa bankovce po 25 in 200 kron, emisija 27. oktobra 1918. Dasi ti bankovci niso bili v naši državi nikdar priznani, se opozarja, da tudi avstro-ogrsko banka ne sprejema več označenih bankovcev v plačilo, temveč le v zameno do omenjenega roka. Kdor bi ugnal imeti še kakke take bankovce, naj jih čimprej zamenja pri podružnici avstro-ogrške banke v Ljubljani, dne 24. maja 1919. Poverjenik: Dr. Šavnik s. r.

— Ovrnanje izvoza — velika škoda za gospodarje. Slovenski Narod je objavil v št. 119 poročilo iz Beograda, da je minister za trgovino in industrijo dovolil izvoz svin — in starega krompirja v neomejenih količinah. Dovoljenje, da se sme izpeljati stari krompir, je posebne važnosti za aprovizacije, pa tudi posestnike na Stajerskem, kateri se imajo večjo množino krompirja v zalogi. Pa tu se delajo že spet ovire. Izvoz je neodločljiv, ker je stari krompir začel povsod kiti in gniti. Vendar se poroča, da se v Splitu od straže zahtevajo tudi za izvoz starega krompirja pismena dovoljenja iz Beograda, ozir. iz Ljubljane, katerih pa ni dobiti, če tudi se na njih čaka po več mesecev. Tudi se poroča, da so v Splitu pošiljatev starega krompirja, in sicer več vagonov, ustavili. To se je baje zgodilo na ukaz ministrstva za prehrano iz Beograda. Teda naj blago v vagonih segnijo; potrebno prebivalstvo naj se spravi ob živih, producent pa ob denar. Ali so se odgovorni faktorji premislili, kakke posledice bo to imelo? Izvoz vina pa je vlada popolnoma onemogočila. Vilo so pokupili razni gostoljubci, vinski trgovci, pa tudi nemška zveza zadrug v Gradcu — Verband. — Kako se more od teh zahtevati in dobiti blago v kompenzacijo? Kako blago naj taki kupci dajo prodajalcem v zameno? In saj vendar producent prodajalec ne more sprejeti za celo skupnino blaga, če bi ga tudi dobil, ker potrebuje denar, da plača dneje, da veka, zavarovalnico, kovača, kolarja, da si nakupi za se in otroke obleko. Med vinogradniki, kateri imajo sedaj dan za dnevno plačilo, ker je delo v teku, vlada skrajna razburjenost in nevolja. Ako se tu ne krene na drugo pot takoj, bo potem vse zamujeno! Kdor pri nas opazuje razmere na gospodarstvem polju, pride do prepričanja, da delamo na svoj propad, na pogin. Ali imamo opraviti s hudobnimi ljudmi, ali pa sede po vladnih pisarnah sami diletanti?

Kreditno društvo mestne hranilnice Ljubljanske je imelo dne 20. maja t. l. svoj redni letni občni zbor, ki ga je vodil društveni predsednik g. Fran Keayer Stare. Iz poslovnega poročila, ki ga je podal društveni odbor, posamezno sledi: Prošlo leto je bilo vloženih 19 posojil za nove kredite v iznosu 273.000 K in posojil za zvišanje kreditov za 308.500 K. Dovolilo se je 15 posojil na novo 294.700 K, 26 članom pa so se krediti svili za 296.600 K. Število članov je koncem 1. 1918 znašalo 241, v razmerju dolžnikov je bilo ob zaključku leta samo 126 članov. Izplačani krediti so koncem 1. 1918 znašali 753.150 K 34 v, za 187.922 K 14 v manj, nego koncem prejšnjega leta. Društveni varnostni sklad je do konca 1. 1918 narasel na 216.057 K, rezervni sklad pa na 93.960 K. Od pri hranilnici društvu dovoljene dotacije 1.200.000 kron je bilo koncem 1. 1918 izplačane 400.084 K 58 v. Poslovni dobiček je znašal 14.676 K 26 v, vse poslovni promet pa 6.864.253 K 52 v. — Pri dopolnilnih volitvah so bili izvoljeni v odbor vsi istopisivi odborniki, namreč gg. Ivan Bonač, Alojzij Kunc, Josip Maček, Josip Puš, Ivan Šokli in Anton Steiner, za namestnika pa gg. K. A. Kregar in Simon Praprotnik. Za člana računsko pregledovalne komisije so bili izvoljeni gg. Fran Fabian, Josip Jakopič in Rajko Luckmann, za namestnika pa g. Oroslov Dolanec. Dne 26. avgusta t. l. bo obhajalo društvo desetletno obletnico obstoja.

Državna posredovalnica za delo. Podružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu od 19. maja 1919 do 24. maja 1919 je iskalo delo 194 moških in 70 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 129 moških in 57 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 92. Pri vseh podružnicah Državne posredovalnice za delo je od 1. januarja 1919 do 24. maja 1919 iskalo delo 6981 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 5218 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 1544. Delo iščejo pisarniške moči (229), trgov. sodelavci, kontoristi, potniki (180), služkinje, kuharice (152), mehanikarji, elektrotehnikarji, ključavničarji, peki, mesarji, mlinarji, natakarji, natakarice, polj. in tov. delavke, kovači, železnostrojarji, ekonomci, oskrbniki, predel. delavke, kurjači, strojniki, dimnikarji, zidarji, kamnoseki, pečarji, slugi itd. V delo se sprejmejo težaki, hlapci, vinčarji, služkinje, kuharice, zidarji, opek. delavci, mizarji, žagari, konjski in poljski delavci, krojači za vel. in malo delo, vajenci, pisarniške moči, delavci pri zgradbi hudournikov, čevljarji pomočniki, uradne slugi itd.

O čekovnem prometu. Marsikdo je še, ki ne ve, kako se pristopi k čekovnemu prometu. To je čisto priprosto! Treba je samo stopiti do prvega poštnega urada in tam zahtevati tiskovino za pristopno izjavo. Vsak poštni urad jih ima v zalogi in jih mora dati brezplačno strankam na zahtevo. Ta tiskovina se mora potem izpolniti. Ob enem s prijavo se naroči tudi tiskovine t. i. čke in položnice. Čekovni zvezek ki ima 50 čekov, stane 6 K. V teh 6 K je zaračunana tudi kolkovina, zato ni treba čekov ki jih izda čekovni urad v Ljubljani, več kolkovati, kakor se morajo drugi čeki ali menjice. Sto položnic stane tudi 6 K. Na pristopni izjavi se naj natančno napiše, koliko čekov in položnic se želi prejeti od čekovnega urada. Izpolnjena pristopna izjava naj se zopet odda poštnemu uradu in s tem je pristop k čekovnemu prometu pripravljen. Sicer se pristopna izjava lahko pošlje tudi naravnost poštnemu čekovnemu uradu v Ljubljani, pa je boljše, če se jo odda poštnemu uradu: prihrani se delo in stroške za zavitek. Najboljše je, da se ob enem s prijavo plača tudi temeljni vlog, ki znaša 100 K ter naročene položnice in čke. Plača naj se kar s položnico, ki se drži pristopne izjave. Poštni čekovni urad prejme prijavo in jo pregleda. Če je pravilno izpolnjena, obvesti prošilca, da se mu je otvoril čekovni račun. Ob enem mu pa pošlje tri formulare. Na teh mora lastnik ček. računa poslati čke. uradu podpisane onih oseb, ki imajo pravico podpisovati čke. Čekovni urad namreč primerja vedno podpis na čku s podpisom, ki ga je poslal lastnik ček. računa čekovnemu uradu na teh formulirih. Le, če so podpis podobni, se izplača čke. Zato je tudi važno pri društvih, kjer ima navadno predsednik ali pa blagajnik pravico, da sme podpisovati čke, da znamenijo čekovnemu uradu nove podpise, če so izvolili novega predsednika ali blagajnika.

Sekanje v gozdih, ki padejo pod agrarno reformo. V mnogih krajih se je zgodilo in se še dogaja, da kmetje hodijo v gozde, ki padejo pod agrarno reformo in tamkaj jemljejo drva in celo sekajo. Deloma se to vrši z zlobnim namenom, deloma so pa med njimi tudi taki, ki res mislijo, da imajo sedaj pravico hoditi v večje gozde po les, ker bodo ti gozdi razlašeni. Vselej tega se s tem vsakdo javno svari, naj se ne spušča v take korake, kajti s predhodnimi odredbami ministrstva od 25. februarja 1919, št. 11 Sl. Nov. je pač rečeno, da se večji gozdni kompleksi razlašajo in da se poddržijo, nikjer pa ni rečeno, da bi se smeli kmetje sami pravico iskati in brez dovoljenja sekati in dvirati. Če tudi je danes lastništvo veleposestnikov spremenjeno, vendar ostane samolastno poseganje v gozdove tatvina, katere bode z vsi strogo kaznovana. Vabijo se tudi kmetovalci sploh, da sami čuvajo, da ne zaidejo v graščinske gozde tatviti, kajti če pride do tega, da pridejo gozdi v javno dobro, bode kaj malo gozda ostalo, ako ga bodo poprej brezvestni ljudje izsekavali. Kmetje, kateri potrebujejo kaj lesa za popravila v svojih poslopih in v gospodarstvu sploh, naj se obrnejo na dotične oskrbnike oziroma nadzornike in prosijo za les po zmerani ceni. Tavoje pa naj se kot škodljivce javnih interesov ovadi.

Nakup koroze in pšenice. Dne 4. junija 1919 ob 16. uri se bo prodajalo potom javne dražbe v gozdarsko - gospodarskem uradu petrovgradske in ovne občine v Mitrovici približno 2000 metrskih stotov koroze in 300 metrskih stotov pšenice. Dražbeni pogoji so rasvidni iz oglasa, ki je na mestni deski.

4% državno posojilo. Slovenska kmetijska družba v Ljubljani je podpisala znesek 100.000 K. Posojilo je bilo do 26. maja 1919 podpisano. Posojilo je bilo do 26. maja 1919 podpisano. Posojilo je bilo do 26. maja 1919 podpisano.

subskribiralo od 645 strank 10.091.900 K 4% državni bonov. Med drugimi se subskribirali sledeči zavodi in gg.: Mestna hranilnica Ljubljanska, Ljubljana 5.000.000 kron, Občinska hranilnica Krško 80.000 K, Zveza slovenskih zadrug, Ljubljana, nadaljnih 20.000 K, Mestna hranilnica, Radovljica, nadaljnih 4.500 K, Posojilnica v Radovljici, nadaljnih 4000 K, Narodna tiskarna, Ljubljana 10.000 K, Društvo jugoslovanskih novinarjev Ljubljana 1000 K, Janko Češnik, Ljubljana 20.000 K, Anton in Elsa Loh, Ljubljana 16.000 K, L. Fürsager, Radovljica 5000 K, dr. Emil Stare, Ljubljana 4000 K, Pavia Arck, Ljubljana 10.000 K, Ivan Bonač, Ljubljana 7000 K, Jos. Schrey, Ljubljana 110.000 K, dr. A. Praunseis, Ljubljana 20.000 K, Feliks Urbanc, Ljubljana 20.000 K, Filip Turk, Ljubljana 10.000 kron, Emanuel Köhnel, Gradac 15.000, T. Menninger, Ljubljana 10.000 K, Franc Ksav. Souvan, Ljubljana 20.000 K, Rud. Kraus-Tudič, Ljubljana 11.000 K, Telovadno društvo »Sokol«, Ribnica 12.000 K, dr. Fran Horvat, Kamnik 38.000 K, Ivan Ortan, Ljubljana 2500 K, dr. Anton Schiffer, Ribnica 3000 K, Katarina Guštin, Metlika 6000 kron, Villem Tomic, Trebnje 3000 K, Marita Jeklin, Sv. Lucija 3000 K, Amalija Velikonja, Ljubljana 3000 K, »Velika Gora« lesna trgov. in industrija, dr. Ribnica 20.000 K, A. Peterlin in tov., Ribnica 5000 K, Jože Petrič, Velike Lašče 7000 K, dr. Kalman pl. Ghyzey, Čabar 80.000 K, Aleks. Dolšak, Videm 5000 K, Stefanija Schiffer, Ribnica 10.000 K, A. Paulin, Podbrezje 5000 K, Marija Janežič, Ljubljana 4000 K, kapetan Avg. Simončič, Šiška 2500 K, E. Mahnič, Ljubljana 4000 K, Jos. Schauta, Ljubljana 4500 K, dr. Vinko Zeleznikar, Slov. Gradec 5000 K, Veronika Kraupa, Smartno 3000 K, dr. E. Dereani, Ljubljana 5000 K, Lud. Polak, Tržič, nadaljnih 9000 K, Robert Smielovsky, Ljubljana 5000 K, Lud. Cerne, Ljubljana 2000 K, Viktor Gärtner, Ljubljana 2000 K, Marija Pavliček, Jesenice 2000 K, Slov. pevsko društvo »Slavec«, Ljubljana 2000 K, Jos. Skalar, Ljubljana 2000 K, Fran Lukič, Ljubljana 2000 K, Evgen Terbuhočič, Ljubljana 2000 K, Marija Klementič, Ljubljana 2000 K, Fran Mikolič, Sodražica 2000 kron, Marija Starček, Ljubljana 2000 K, Ivan Jurec, Ljubljana 2000 K, Antonija Arko, Ribnica 2000 K, Lina Batelj, Ljubljana 2000 K, Alojz Čizek, Slovenji Gradec 2000 kron, Lovro Vauport, Slovenji Gradec 2000 kron, Fr. Ševčič, Ljubljana 2000 K, Ivan Franke, prof., Ljubljana 1000 K, Fani Sorok, Jesenice 1000 K, Ivan Slavec, Jesenice 1000 K, Dinko Ozmič, Ljubljana 1000 K, dr. Albin Češark, Mokronog 1000 K, Benedikt Kragelj, Ljubljana 500 K, Fr. Demšar, Češnja 1000 K, Jeanette Pollak, Tržič 500 K, Terezija Potnik, Ljubljana 1000 K, Evgen Lah, Ljubljana 1000 K, Hinko Sevar, Ljubljana 500 K, Jakob Jančar, Brežice ob Savi 500 K, Ciril Vrančič, Brežice ob Savi 500 K, dr. Rud. Sajovic, Ljubljana 1000 K, Ivan Vrhovnik, Ljubljana 1000 K, dr. L. Požar, Ljubljana 1500 K, Ana Havlina, Tržič 1000 K, Ana Dimnik, Trbovlje 500 K, dr. Konstantin Hlarsche, Zelezniki 1000 K, Franc Janda, Ljubljana 1000 K, Fr. Dolinar, Velika dolina 1000 K, Ant. Mucha, Metlika 1000K, Srečko Huber, Mala Subotica 1000 K, Ivan Rus, Bled 1000 K, dr. R. Karba, Kamnik 1000 K, Avg. Korbar, Preserje pri Ljubljani 500 K, Mihael Korber, Sevnica 500 K, Roman Kranjc, Ljubljana 500 K, Terezija Leban, Ljubljana 500 K, Jakob Kralj, Zelezniki 500 K, dr. J. Keber, Ljubljana 1000 K, Avg. Gunther, Slovenji Gradec 1000 K, M. Bokalič, Ljubljana 500 K, dr. Fran Pavlin, Ljubljana 1500 K, dr. Gabriel Hočevar, Bled 1000 K, Jos. Cencič, Rogatec 1000 K, Martin Jeretin, Litija 1000 kron, Jak. Zebre, Start trg pri Ložu 500 K, O. Hribar, Ljubljana 1000 K, Emil Kavčič, Ljubljana 500 K, Konrad Teply, Velika Loka 1000 K, Marija Soln, Velika Loka 500 K, dr. Ivan Rudolf, odvetnik, Konjice 3000 K, Ker se je rok za upisovanje 4% državnih bonov od finančnega ministra podaljšal do konca tega meseca, se vsi zainteresirani ponovno opozarjajo na izredno ugodno nalozbo denarja v imenovanem posojilu ter se vabijo, da svoje prijave pravočasno pošljejo Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani ali njenim podružnicam v Splitu, Celovcu, Sarajevu, Celju in Mariboru.

Slovenska eskomptna banka, Ljubljana. Pri našem zavodu se je podpisalo do danes 2.114.000 K 4% državnega posojila kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Od tega zneska je podpisala banka za lastni račun 200.000 K. Med drugimi so podpisali: I. Kunovar, tu 2000 K, dr. Derganc, tu 1000 K, tvrdka Müller & Geceken, Tržič 10.000 K, Fr. Hoenigsmann, Vrnika 10.000 kron, I. Maraslić, Zagreb 6000 K, Fran Cerar, Domžale 5000 K, V. Sajovic 1000 K, P. Brkić, Presid 1000 K, Peter Kozina, tu 50.000 K, M. Meden, tu 3000 K, N. Krizaj, tu 2000 K, K. Jaklič, Prejzganje 1000 K, tvrdka Bonač sin, tu 3000 K, Fr. Vokac, tu 10.000 K, H. Potočnik, tu 1000 K, Ljudska posojilnica, tu 50.000 K, tu 2000 K, Mr. M. Knevald, Slov. Distrikt, tu 2000 K, Jesenice 1500 K, M. Simončič, tu 2000 K, P. Palovec, tu 5000 K, J. Švigel, tu 1000 K, St. Strmol, tu 1000 K, dr. J. Dermastila, tu 800 K, dr. I. Hubad, Škofja Loka 5000 K, Trgovska zadruga, r. z. o. o., tu 10.000 K, tvrdka Bolaffio & sinova, Šiška 20.000 K, Milan Boraždy, tu 3000 K, B. Groblek, Kočevje 1000 K, neimenovani zasebniki iz zavodi 1.700.000 K.

Aprovizacija.

Y Moka za člane »Zveze trgovskih zastavljencev« se bo delila po znižani ceni v petek in soboto od 18. do 20. ure v društvenih prostorih. Strelška ulica 12, II. nadstropje.

Y Špek za zamudniki. Zamudniki dobe špek na drugi odrezek sladkornih izkaznic za maj dne 30. in 31. maja od 8. do 11. popoldne in od 3. do 5. popoldne v skladišču pri Mühleisu na Dunajski cesti. Pozneje se špek ne bo dobil več na maške izkaznice.

Y Klet za sežo. Mestna aprovizacija ima v zalogi še nekaj kislega zelja, katerega bo oddajala iz Jakopičevega skladišča na Mirju. Ker je to zadnje kislo zelje, katerega posejajo ne bo dobiti, in ker je ravno sedaj na trgu dosti koroze moke za žganca, dobe stranke lahko poljubno množico zelja, ki stane 30 vln, kilogram. Določiti se ta - le red: Za I. okraj dne 30. maja; za II. okraj dne 31. maja, vsakokrat od 8. do 11. popoldne in od 3. do 5. popoldne. Drobni je pripraviti.

Najnovejša poročila.

Vesti LDU.

POVELJNIK ZAVEZNIŠKIH ČET V SPLITU.

LDU. Split, 27. maja. (DDU.) V Kotor je došel te dni francoski general Humbert, nadzornik zavezniških čet ob Jadranu. Sprejela ga je slovesno tamna francoska vojska, nakar se je s avtomobilom odpeljal v Črno goru.

V POČASČENJE MINISTRA DR. TRUMBICA.

LDU. Split, 27. maja. (DDU.) Na inicijativo nekoliko šplitekih mešanov se je sestavil odbor z namenom, dostojno oddolžiti se velikemu someščanu dr. Anti Trumbiću v čast z vidljivim trajnim darom. Zgraditi se namerava okusna zgradba, ki bo ovekovačila to veliko dobo, znamenito za ves naš narod. Zbrati se namerava poldrug milijon kron.

LDU. Split, 27. maja. (DDU.) Jutri odide od tukaj podpolkovnik Stojan Trnoković v Mostar, da prevzame poveljstvo orožniškega bataljona za Hercegovino. Bil je prvi srbski vojak, ki je stopil kot osvoboditelj na tla osvobojenega Splita. »Novo Dobro« bilježi ob tej priliki, da je bil major v vseh splitskih krogih najmilejši gost.

VROČITEV MIROVNIH POGOJEV AVSTRIJI.

LDU. Lyon, 28. maja. (Brezžično.) Prvi del mirovnih pogojev, določenih Nemški Avstriji, bo izročen njenim zastopnikom v St. Germainu koncem tega tedna.

LDU. Lyon, 28. maja. (Brezžično.) Načelniki ameriške, angleške, italijanske in francoske vlade so se sestali v torek jutraj in nadaljevali razpravo o vojaških, teritorialnih in finančnih pogojih, ki naj se določijo v mirovni pogodbi z Avstrijo. Popoldne so nadaljevali razpravo z ministri za zunanje stvari petih veselij.

NEMŠKI PROTIPREDLOGI.

LDU. Lyon, 28. maja. (Brezžično.) Poslanica z nemškimi protipredlogi, ki bo izročena alijancem v sredo ali najkasneje v četrtek, je sestavljena v nemškem, francoskem in angleškem jeziku in obsega skupno približno 500 strani. Besedilo mirovnih preliminarjev, katere so izročili zavezniški 7. t. m. nemškimi delegatom, je bilo sestavljeno v francoskem in angleškem jeziku in je obsegalo 410 strani.

FUŽINE V BRIEYJU.

LDU. Lyon, 27. maja. (Brezžično.) V Rezonu so zopet zakurili plavž na fužinah »Providence«, kjer so bili Nemci z opustošenjem fužinskih naprav storili za 25 milijonov frankov škodo. Slovesnosti se je med drugimi udeležil tudi brijski podprefekt.

SPOMENIK VENIZELOSU.

LDU. Kanea, 27. maja. (Brezžično.) Na Kreti se je osnoval odbor, ki bo nabiral narodne darove za postavitev spomenika Venizelosu v Kaneji, da se ovekoveči zasedba Smyrne po helenških četah.

KONGRES DEŽ. SOVJETOV NA MADŽARSKEM.

LDU. Budimpešta, 27. maja. (Brezžično.) Vlada je vpoklicala kongres deželnih svetov; seje pričnejo 14. junija. Delavski, vojaški in poljedelski sveti komitov ozioroma mest delegirajo svoje člane za kongres po številu prebivalstva. En član zastopa 30.000 prebivalcev.

Društvene vesti in prireditve.

Občni zbor društva odvetniških in notarskih aradnikov za Kranjsko s sedežem v Ljubljani se vrši v nedeljo dne 1. junija 1919 ob 9. popoldne v hotelu »Ilirija«, Kolodvorska ulica. — Ker se gre za vprašanje, ali naj društvo obstoja v nadalje, in ker so sedanjí resni časi posebno važni za združenje vseh tovaršev v trdno zvezo, pričakuje vodstvo, da se obnega zboru udeležijo vsi p. n. stanovski tovarši in tovaršice.

Društvo pisarniških oficijantov, oficijantinj, pomočnikov in pomočnic kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev za Slovenijo v Ljubljani sklicuje na dan 1. junija 1919 ob pol 15. (pol 3. popoldne) v razpravnih dvorani št. 79 justične palače v Ljubljani, I. nadst. izreden občni zbor z običajnim dnevnim redom.

Klub koroških akademikov. Dne 18. t. m. smo ustanovili v Zagrebu »Klub koroških akademikov«. Naš klub ima namen, družiti vse abituriente, bogoslovce in akademike brez razlike svetovnega naziranja v skupno delo za narodno prebujenje na Koroškem. Naš klub hoče postati obmejni branik za naš Korotan, njegov cilj je, da vzbudi iz grobov davne naše svobode glasnike naše slavne zgodovine, da bo Gospasveta svet slovenska. Ker tvori zazdaj klub kot tak tudi klub dijakov-begunc, bo njegova naloga, da zastopa na kompetentnih mestih koristi dijakov-begunc, ima pa tudi ta namen, da zdaj ko smo razkropljeni po vsej Sloveniji in deloma Hrvatski, deluje v informativni smeri, da postanemo glasniki slovenske Koroške. — Pozivljamo torej vse dijake, da se nemudoma javijo odboru v Zagreb, kjer dobe natančnejše informacije. Julij Fellner, stud. jur., t. č. predsednik, Fran Sušnik, t. č. tajnik, Zagreb, Kaptol 16.

Organizacija slov. svob./domisel. akad. mladine v Zagrebu izvolila si je za poletni tečaj sledeči odbor: predsednik: pharm. Šlajpah France, podpredsednik: fil. Milan Falančič, tajnik: med. Schweiger Vilko, blagajnik: pharm. Mauer Ciril, odbornika: med. Ferencak Franc in pharm. Rozman Mirko. Organizacija šteje sedaj nad 130 članov, vendar je še med svobodnomiselnimi visokošolci v Zagrebu mnogo takih, ki žele brljirati z »divjastvom«. Tem tovaršem kliče mo je eno v opomin: »Jemljite si vzor pri nasprotni struji!« — Dopisi za org. se naslavljaio na tajnika: Kaptol 16 ali pa na predsednika: Jurjevska ul. 7.

Državno posojilo nosi 4%!

Poizvedbe.

Izgubila se je danes dopoldne na poti od »Narodne tiskarne« do trgovine Štor v Prešernovi ulici rjava damska denarnica z večjim zneskom, blagajniškimi ključji, raznimi listki in uradniško legitimacijo na ime Cirila Maurič, Pošten najdte naj jo odda proti nagradi v upravnistvu »Slovenskega Naroda«. Lahko tudi denar obrdri, samo da vrne ključke.

Poizvedba o Alojziju Oprešniku. V 113 številki »Slov. Narod« z dne 15. t. m. pod »Poizvedbe« se išče Alojzij Oprešnik, bivši infanterist pešpolka št. 87. Kot bivši računski podčastnik tega oddelka vam poročam, da se je nahajal Oprešnik pri oddelku za poljska dela »Anbauabteilung« do zadnjih dni pred polomom. Ranjen ni bil, tudi padel ni, ker 87. pešpolk v mesecu oktobru ni več prišel v ogenj vsled tega, ker se je 57. divizija, pri kateri je bil naš polk, zadnje dni v oktobru spuntala. Mogoče je, da je zbolel mož na malariji in kje v kakki bolnici ostal. Natančno dognati se da to iz knjige »Präsenzstandesbuch«, katero sem oddal pri kadru pešpolka 87. dne 12. novembra v Celju. V knjigi so tudi razvidni vsi tovarši omenjenega ter bo gotovo eden ali drugi kaj vedel o Oprešniku. V Ljubljani se nahaja poštni uradnik g. Jagodič, bivši poveljnik tega oddelka, mogoče se bo on spomnil, kje da je Oprešnik ostal. — I. P.

Kdo ve kaj. Mogoče je komu kaj znanega o Viktorju Kolencu, ki je služil pri 17. pešpolku in je leta 1914 tri tedne pred Božičem odšel v Karpate. Za vsakršne podatke bo hvaležna mati Marija Kolenc, Birna vas, pošta Št. Janž Dolenjsko.

Ukraden je bil konj v noči od 14. na 15. maja Mihaelu Frelihu iz Divače št. 10. Konj je okrog 155 cm visok, lahke pasme za tek, 6 let star, rjav z belo liso na čelu, desno uho ima presekanjo od vrha navzdol. Dotični, kateri bi zamogel izslediti tatu, dobi 200 kron nagrade. Tozadevna pojasnila se prosí naznaniti županstvu občine Sorica.

Izgubila se je denarnica z večjo vsoto v nedeljo popoldne od Anacleve ceste do mitnice vs. Petra. Odda naj se proti nagradi v upravnistvu »Slov. Narod«. 5520

Nasla se je črna denarnica z manjšo vsoto denarja. Dobi se na Rimski cesti št. 23, pritičije, levo.

Prošnja.

Podpisanka lepo prosim onega, kdor piše brezimna pisma gm. Turnšku in Badjurju, naj neha, ker sem jaz po nedolžnem obdolžena in že celo obsojena na kazen, da ima pisarim. Terez. Kolenc, Marmontova ulica 18.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Izjava.*

V »Jugoslaviji« št. 121 z dne 20. maja 1919 čitaji smo dopis »Kje so krivci«. V tem dopisu se zlasti častniškemu zboru skupine SHS slovenskega planinskega polka predbaciva nezmožnost, bojazen itd.

Pribijemo kot železnikarji, ki nismo strategii in vojaškemu poveljevanju neuki, a opravljamo že njo leto železniško vojaško službo — kot očividci, ki smo zadnji zapustili nam določena obmejna službena mesta in z našimi vojniki prvi bili ista zasedli, da se je skupina SHS slovenskega planinskega polka z gosp. polkovnikom Rakteljem od trenutka je prekoračilakoroško - stajersko mejo ne le junakiško borila, ampak preprečila upad švabskih tolp v savinsko dolino, ki bi bil neizogiben, dejstvo kojega ne povdarjamo samo mi — očividci — nego z nami tudi vse obmejno prebivalstvo.

Le oni, ki je preživel kritični čas, to je od 6. do 9. maja s temi junaki in videl umik, zbiranje čet in zopetno osvojitvev Slovenjgradca, vadel bode ceniti, kaj so storili častniki, kaj so storili fantje omenjene skupine.

To resnici na ljubo.
Slovenjgradec, dne 26. maja 1919.
Franjo Zemlja, višji revident, eksponiran v Slov. Gradcu. Franjo Legat, postajevođa, Slovenji gradec. Anton Albert, postajevođa, Otlikovrh.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

Oves ima napredni trgovina v soseski Sever & Kemp, Ljubljana, Vojkova ulica 12. 5426

Za koso ima oddati Zadruga centrala v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 8 približno 300 komadov kos v dolžini od 55 do 75 cm. 5465

Kočija se išče, ki se dobro razume za konje in vozno opravilo. Plača po dogovoru; nastop takoj. Vpraša se pri Josipu Bergmannu v Ljubljani, Poljanška cesta 37. 5476

Tesariji kakor tudi več sencev se sprejme proti dobremu plačilu v trajno delo. Anton Steiner, mestni tesarski mojster, Ljubljana, Jorjanska ulica št. 13. 4844

Proda se: leka stropa, nizki tri ženski čevlji in par ženskih (39) čevljev iz surovega usnja, zastoj, čevlji čevlji in čevlji z vsemi potrebnimi za vzgojo kanarčkov. Ogled se lahko vsak dan od 13. do 15 ure dodeliška ulica št. 10. III. nadst. desne stopnice pri L. Franketu. 5483

Novi tečaj za stenografijo, strojepis, pravopis in trgovsko pismo, računstvo in navadno knjigovodstvo, dvojnino in ameriško knjigovodstvo, lepopy, slovenski in nemški jezik, pričetek 2. junija 1919 in trajajo 4 mesece. Prospekti brezplačno. Zasebno učilišče Legat v Mariboru, Vetrinjska ulica 17, I. nadst. 5223

Polnopravni zbiratelj popolnoma svež brez duha nudi po 3 krome 1 kg; pri večjem odjemu se ceneje. A. Šušter, Ljubljana, Zaloška c. 21. 5481

Vseh gospodarskih in premoženjskih zadev se obrnite na Gospodarsko pisarno Dr. Ivan Cerce, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 (nasproti Hotela Union) telefon 37. 4811

Potrebnjem dve služkinji za vsako sobo, eno za vsakega tasta. Plačane po meri; nastop takoj. D. Momirovič, Ruma, Glavna ul. 220. Slavenija. 5480

Kupujem smrekov les, jelka, hrastov si okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon se naj naznanijo na V. SCAONETTI, parna žaga za dr. kodvorom, Ljubljana. 2048

Srebrna garnitura za čaj in belo kavno ploščo — po možnosti stari barok-slog se išče. Ponudbe s podrobnimi podatki in ceno naj se blagovolijo poslati na upravnništvo „Slovenskega Naroda“ pod „Srebrna garnitura“/5483. 5483

Knjigovodkinja prva moč, zmožna vseh pisarniških del in korespondence, se sprejme v veletrgovino v Ljubljani. Sprejme se istočasno dobro izveščena prodajalka. Ponudbe z navedbo dosežanj službovanja in z zahtevno plačo (stanovanje, hrana zunaj hiše) pod Stalno mesto 5501 na upr. Sl. Naroda. 5501

Trurjena kuharica, večja vloga gospodinjstva proti dobri plači. Naslov pove upr. Sl. Naroda. 5305

Vrtnar vajen vseh vrtnarskih del, solti službe v kakti graščini, topikal ali v kakti tovarni. Ponudbe na upravnništvo „Slov. Naroda“ pod Vrtnar/5485. 5500

Za takojšnje delo potrebujem 6 tesarjev, 2 popolnoma izveščana zagarja na polni jarem. Valena morata biti tudi popravitelj. Ponudbe se naložijo na tvrdico: Franc Dolenc, lesna trgovina, Stara Loka pri Štefiji Loh. 5480

Kupim več dobro ohranjenih motornih koles, avtomobilov in novo pnevmatiko vsake vrste za kolarje, motorje in avtomobile. — Florjanič, Selenburgova ulica 6. 4273

Traži se zdrava starija oseba ili dijenog vojaka za dvojce djece od jednog mjeseca i 5 godina, odnosno jednog zdrava starija osoba ili djevojka za sve, koja nešto kuhati zna. Ponudbe uz naznaku plaće neka se uprave na: „Kr. javni bilježnik i odvjetnik Zlatko Saffarič, morskoplovski Crikvenica.“ 5463

„Srna“ je razmeroma najcenejši mlo, ker je najpopolnejše kakovosti. Tvornica mila in sode Igaz Feck, Kranj. Poskusni zaboji à 4 1/2 kg vsebine 4980

Iščia je brošura:

Za naše meje. Primorski Slovenci ostanejo zvesti Jugoslaviji.

Vsebuje sijajni govor Dr. Dinko Puca v Narodnem predstavstvu. Cena 1 K 50 v. Čisti dohodek je namenjen šolstvu v zasledenem ozemlju. Narocuje se v knjigarni Schwentnerja.

Spretni, pošteni moški in ženske

za prodajo „Slovenskega Naroda“ v Ljubljani in vseh večjih krajih Jugoslavije se sprejmejo takoj. Več se izve v upravnistvu „SLOVENSKEGA NARODA“

Pravo rumeno domače milo za pranje

1 kilogram K 10.— Pri naročbi 1 škrinjice okoli 3 in pol kg K 35.— franko. Po povzetju pošilja zavod za eksport M. Jünker, Zagreb, 15. Petrijaska ul. 3/III Obenem z naročbo je poslati polovico iznosa.

1000 kron :: dam temu ::

kdor mi dobi stanovanje obstoječe iz 2 — 3 sob s pritlikinami v Ljubljani ali pa v najbližji okolici. Ponudbe pod „Njmo/5509“, na upravo „Sl. Naroda“ 5509

Pozor!

Gostilničarji v Ljubljani in na deželi Posrečilo se mi je nakupiti večjo množino dobrega šajerskega moselskega belega vina 8 1/2 stopinj močnega katero ponudim neobvezno po K 980 franko kolodvor Ljubljana proti takojšnjemu plačilu. S spoštovanjem

Fran Romio, Ljubljana, Mar. Ter. cesta 1.

Zastopnike

sprejme vsoobrat s sladkornim blagom.

Oskar Stránský Praha, I, Mláččna tř. 25.

„ADRIJA“

Mirodilnica in zaloga fotografskih aparatov ter potrebščin.

Ljubljana, Selenburgova ul. 5.

Bavila za obleke „TEKLA“. Pralni praški. Čistila za stannike „STROBIN“. Nadomestila tobaka. Nadomestila teletnega mila. „ROZIN PRAŠEK“ najboljšo sredstvo za negovanje polti. Preizkušeno dobro sredstvo proti moljem. — Parfimi in dišave. Sredstva za konzerviranje jaje. — Konzervirana zaloga strupov.

Proda se enosodstvena hiša z vrtno in kletjo. Polovica se na 50000 št. pri Ljubljani. 5484

Močan delak se sprejme v modno trgovino 2. L. Bannan, Mostni trg 8, v godak s nekaj plača. 5457

Dve voliki svetli soli brez oprave in pritrditve se oddajo za mirno pisarno. Podrobnosti se izve pod pismeno ponudbo: „pisarna/5505“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 5505

Korespondenčinja, zmožna slovenske in nemške korespondence, stenografije ter strojepisja, se takoj sprejme pri trgovinskem podjetju na Muti. Reflektira se le na boljšo moč. Ponudbe pod „Zeleznarica na Muti (Dravska dolina)“ 5467

Prodajalka za delikatesno trgovino, ki tudi strelce, sprejme se s 1. junijem za Rogoško slatino. Osebnost predstavljanje je v Celju, Vodnikova ulica (poprej Rovenska ul.) št. 11. I. nadst. ali pa pismeno ponudbo „pod Regatec/5486“ na upr. Slov. Naroda. 5486

Spretnega nadzornika sprejme vedno liki umetni mljin v Jugoslaviji. Pogoji so: dolgoletno službovanje v tem poslu, izveščanost v montaži mlinskih strojev. Ponudbe s prepisi spricval, navedbo plačilnega zahtevka, kakor tudi čas mogočega vstopa, so nasloviti pod „Prva moč/5286“ na upr. Sl. Nar. 5286

Išče se več, izkušen poslovni upravitelj motorice poh.; iz zvitiga lesa. Samo prvozredne sile, ki so se samostojno delovale, ter se morejo izkazati z dobrimi svedočbi, naj pošljejo svoje ponudbe čimprej na upravnistvo „Slov. Naroda“ pod „pokučivo/5488“ priključno ponudbi prepise svedočeb in označivši zahtevne glede plače. 5466

Ekonom, 44 let star, samostojen, z izvrstno prakso v vseh strokah poljedelstva, z najboljšimi izpričevali, izkušnja v parnem obratu, slovenščine in nemščine zmožen v besedi in pisavi, išče mesta na kakih graščini, najraje tam, kjer bi se izvrševala naravna prastitjereja in pitanje. Ponudbe pod „Ekonom/5477“ na upravnistvo „Slov. Naroda“ 5477

St. 56. Lasestrižnik

Komad 28.— in 3465 K. Zahtevajte voliki conik z več nego 1000 alikani brezplačno. 349

E. Luna, Maribor št. 74.

Kupujem: smrekovo lubje

čreslo, les za jame.

Prosim ponudbo s skrajno cenol Vinko Vabič, Zalec pri Celju.

All trpite revmatične in mišične BOLI?

Porabljajte davno preizkušeni najtrdozratnejše boli ublažijoči, ki so ga rabili že mnogobrojni zdravniki in priporočali

Elza-fluid

6 dvojnih ali 2 specialni steklenici 19 K. Proti ledodčnim bolečinam jemljejo Fellerjeve rabarbarne

Elza-kroglice

6 škatlic 9 K 50 h. Edino prave pri lekarnarju Evgenu V. Feller, Stubica

Eleaz 288. Hrvatska, Zagorje. Zavoj in postojna se priručna posebej, ali najceneje, kolikor več se torej obenem naroči, temveč se prihrani.

VABILO

redni občni zbor

Kranjske deželne vinarske zadruge v Ljubljani

registrirana zadruga z omejeno zavezo ki se bo vršil dne 12. junija 1919 v volitvi dverani hotela „Union“ v Ljubljani ob 11. uri dopoldne s sledečim

DNEVNIM REDOM:

1. Poročilo načelnika.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje letnega računa za l. 1919.
4. Dopolnilna volitev načelnika.
5. Volitev nadzorstva.
6. Določitev častnega dobitnika v posebne razpise (§ 10).
7. Slučajnost.

Letni račun, bilanca, predlogi načelnika in nadzorstva glede razdelitve čistega dobitka ter poročilo nadzorstva so vsakemu zadržanku na vpogled razpoloženi v zadržni pisarni. Občni zbor sklepa voljavno, če je zastopan najmanj 100 delničarjev. Ako bi tega ne bila, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnom redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklopljen na glasu na stavilo navzočih zadržankov. Ljubljana, dne 28. maja 1919. onaga.

Kone in bodice švicarske pasne ce- no po doma. Hradek- koga vsa 35. 5517

Šte se stanovanja, s hrano za 15 let starega dekca. Ponudbe na upr. Slov. Naroda pod „Šte/5514“ 5514

Pisarniška moč Zeleninske stroke se sprejme. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 5106

Pisali stroj najboljšeg sestava, sasma nov ili malo rabljen želimo kupiti. Ponudbe tvrtici Schwarzl drag. Zagreb, Preradovičeva 1. 3347

Strojnik (izučen ključavničar), ki se obenem razume na elektriko in telefon, vreden delavec z dobrimi spricvali se sprejme v Hotelu Slon, Ljubljana. 5504

Varuh išče za dekile v 16. letu in brez staršev prostor kot učenko v strogi trgovski hiši, najraje na deželi. Ima 6 razredov in je izurjena v gospodinjstvu. Naslov: I. Zentner, Kamnik. 5499

Sveža lajca v originalnih zabojih à 1440 komadov proda po 70 vinarjev 1 komad pri osebnem prevzemanju ali plačilo naprej Em. Sappanz, Regatec Sp. Štajerska. 3411

Star klavir ali pianino ako tudi ni več za rabo, event. tudi samo igralnik se kupa. Plača v denarju ali even. zamenja se tudi sladkor in druga živila. Ponudbe z navedbo cene pod „igralnik/5323“ na upr. „Slovenskega Naroda“ 5323

Naprodaj kočija napol krita z oljnatim, črnim, novim enovprežna, v dobrem stanju, leštevce z dvema sedezema oljnate osi, dve postelji s peresnimi žimnicami, dve nočni omari z marmornatima ploščama, umivalnik z zrcalom in marmornato ploščo, miza in 4 stoli. Naslov pove uprava „Slov. Naroda“ 5474

Vino slivovko, rum itd. nudim po najnižjih cenah

Kupjem suhe gobe in dobre vreče. M. RANT, KRANJ.

Preprodajalci!

Kremo za čevlje, vazelino za čevlje, cigaretni papir, cigaretno tulčice, pisemski papir v mapah, fino toaletno milo in drugo blago dobite pri

Mahler i Oplatka

agenturni i komisionalni posao Zagreb, Jelačićev trg 28 (poleg Narodne kavarne).

Za posestvo Josipdol iščem gozdnega uradnika,

ki zamore voditi konzervativno gospodarstvo na podlagi gozdarske osnove. Zahteva se praksa v gozdarstvu, v uporabi lesa, v ekonomiji in pisarni. Prosto stanovanje 3 sob in kuhinje, deputatno njivo in sadni vrt; plača po dogovoru. Ponudbe z obširnimi opisom sedanjega delovanja je poslati na naslov

Ing. Milan Lenarčič

Josipdol, pošta Ribnica na Pohorju, Štajersko

Proda se

zelo ugodno črna kobila, 5 let stara z žrebetom, lovski voz, lahek eleganten brek za eno ali dvo- vprego, vporabljen tudi brez sde- žev; za brek so poleg tudi sanke, en brun, tovorni voz za par konj in angleška kakor tudi prsna kompletna konjska oprema. Več se poizve pri Milanu Škerlu, Karlovska oes. št. 11. 5522

Eksport — Import.

Nemška Avstrija, Švica, Nemčija.

Importirji in eksporterji polnih fabrikatov in surovin, naj se ugodno obračajo na našo firmo. Nakupovalci v imenovanih deželah. Ponudbe pod „International 181-10883“ na Rudolfa Mosse na Dunaju (Wien) I. Seilerstätte 2.

SMREKOV LES

(približno 100 m³) v Poračel pri Črnlivu, podrt od vetra, se proda na mestu v gozdu. — Ponudbe cen za izdelan in neizdelan les je poslati najkasneje do 5. rožnika t. l. na

„oskrbnistvo grofa Thurna v Radovljici“.

Zastopstva

prevzame za vse stroke n. pr. sirovine, pol in cele fabrikate razširjena zastopstvena organizacija v nekdanji Avstro-Ogrski, Švici in Nemčiji. Zanimamo se zlasti za stroje, orodje vseh vrst, priprave, hišne, kuhinjske in pisarniške opreme, tvorniške opreme, tehniške opreme, tehniške naprave, vsestransko in galanterijsko blago, parfumerijo, kozmetiko, toaletno blago, kolonijalno blago, prekomorski izdelki vseh vrst, moderne učinkovitosti, kemikalije, droge, maslobo, olja vseh vrst, različni stavbni material, elektriciteto, finomehanične priprave, farmacevtske izdelke itd. Posreujemo tudi za izrabo patentov. Ponudbe pod „Velkerbund 434-10884“ na Rudolfa Mosse, Dunaj (Wien) I. Seilerstätte 2. 5522

Naslednje kolo, dobro ohranjeno se kupl. Kdo, pove upr. Sl. N. 5489

Winkrotop z imenljivo kupi Dr. Vranz, Miklošičeva cesta 18/II. 5478

Prodam radi preselilne 8 enosod- stropni hiši z vrtno in gozdi Fran Langer, Rače pri Zid. mostu, 5508

Popravila žepnih ur, zlatnine in srebrnine sprejme F. Čuden Šti — nasproti glavne pošte v Ljubljani. Točna in solidna izvršitev. 5531

Nov irak in telovnik s svilnato podlago se proda. Poizve se pri P. Cassermannu v Zidovaki ul. 3. II. nadst. 5544

Sprejme se takoj stučkinja ali gospodinja k 3 fantkom. Pomagati bi morala tudi pri drugih sobnih delih. Naslov pove upr. Sl. N. 5545

Naprodaj je hiša za dve stranki, vrt, kozolec, hlev v Zavrtniku št. 20 pri Litiji. Ponudbe je poslati na Frana Kolar, kurilnišnega mojstra, Rače pri Zid. mostu. 5539

Fina siva obleka moška, nova, iz pravega angl. blaga, find delo po meri, se proda. Ogleda se lahko pri Potočniku, Selenburgova ul. št. 6 I. nadst. 5540

Proda se črna smoking obleka, žaket s telovnikom, obleka malo ponošena, irak, dežel površnja za 15—16 letnega. Poizve se Kolizejska ul. 12, podprtilice, nasproti L. dr. gimn. 5542

Katera boljše rodbina bi sprejela v popolno oskrbo za prihodnje solsko leto gospodično, ter njenega 10 letnega brata z dežele? Ponudbe pod Goranjec/5516 na upr. Slov. Naroda. 5516

Dotična gospica z belim širokim klo- bukom, ki je v soboto, 24. t. m. med 11—12 uro v Celju pri „Belem volu“ sedela pod ogledalom se prosi za naslov pod „Simpatija“ poštno ležeče Zid. most. 5540

Iščem izurjenega koncipijenta (kandidata). Kazimir Bračkovič, notar v Ptuj. 5529

VIOLA in črna svil- nata bluza se proda na Marijo Terezijo cesti 13/76. 5528

Pianino.

dobro ohranjen, se proda. Naslov pove upravnistvo „Slov. Naroda.“ 5521

KONTORISTINJA. 5548

marjiva in resna, lahki brez prakse, ker jo pridobi na službenem mestu, se sprejme takoj. Pismene ponudbe pod „Kontoristinja“ sprejema Anonima in področja Al. Matela, Ljubljana.

Gozdna železnica iz hrasta s težkimi železnimi kolesi, 3 metre dolga in 2 koluta (Ringelwalzen) sistem Cambridge, 350 kg težka sta na prodaj. Gradina Taber (Weizelstättchen) Vojnik pri Celju. 5524

Kupeški voz, jako eleganten, malol, rabljen, trdke Nessel- dorf, z električno razsvetljavo, znotraj preoblečen s modrim suknem se proda. Gradina Taber (Weizelstättchen) Vojnik pri Celju. 5525

Osební avto, nov ali rabljen, pa v brezhibnem pnevmatikami kupim takoj. Ponudbe s ceno močjo in fakrikatom na Anton Viktorin, hotel „Podba“ v Rogški Slatini, Sta- jersko. 5519

Rum in slivovko,

močno in izvrstno blago, oddajam na debelo in na drobno po najnižjih cenah. Ivan Perdan, Ljubljana.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Tužnim srcem javljamo žalostno vest, da je naš ljubi brat, oziroma svak in stric

Vladimir Veršec

po dolgi mučni bolezni v torek, dne 27. t. m. ob pol 3. uri popoldne preminul.

Pogreb nepozabnega se vrši v četrtek dne 29 t. m. ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Sveta maša zadušnica se bo brala v petek dne 30 t. m. ob 7. uri jutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

LJUBLJANA, dne 28. maja 1919.

Vers in Marica Veršec, Moša Mačkoveš, roj. Veršec, sestra. Ing. Janko Mačkoveš, svak, Majda Mačkoveš nečakinja.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani. Brez poschnega obvestila.

Pavla Žiškova naznanja v svojem in v imenu vseh ostalih sorodnikov vsem prijateljem in znancem pretužno vest, da je njih iskrenoljubljeni, dobri soprog, oziroma oče, stric, brat, gospod

Fran Žiškóvský

major voj. stavbnega urada v Ljubljani

danes ob 1. uri popoldne nenadoma preminul.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v četrtek, dne 29. maja ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Marmontova ulica št. 16, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo služila v trnovski župni cerkvi.

Prosi se tihega sožalja,

V Ljubljani, dne 27. maja 1919. 5550

Potr najgloblje žalosti naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je moj dragi oče, gospod

Fran Ravnikar

davčni nadupravitelj v p.

v Mariboru 21. t. m. po kratki in mučni bolezni preminul in bil pokopan istotam 24. t. m. na centralnem pokopališču.

Zahvaljujem se vsem, ki so spremlili blagopokojnega na zadnji poti in posebej še pevskega zboru, ki je pod vodstvom sodnega svetnika gospoda Oskarja Deva zapel na grobu mojemu očetu v slovo v srce segajoči žalostinki.

Lvov-Maribor, dne 27. maja 1919. 5537

Fran Ravnikar,

stotnik, sin.

Zahvala.

Za vse blage dokaze srčnega sočutja povodom smrti go- spoda

Franca Ravnikar

davčnega nadupravitelja v pokoju

izražamo prirčno zahvalo. Najlepše se zahvaljujemo gospodom zastopnikom mariborskih uradov ter povcem za ganljivi za- lostinki.

V Mariboru, dne 24. maja 1919.

Zahnuječi ostali.

„Srna“

je razmeroma najcenejši mlo, ker je najpopolnejše kakovosti. Tvornica mila in sode Igaz Feck, Kranj. Poskusni zaboji à 4 1/2 kg vsebine 4980

Iščia je brošura:

Za naše meje.

Primorski Slovenci ostanejo zvesti Jugoslaviji.

Vsebuje sijajni govor Dr. Dinko Puca v Narodnem predstavstvu. Cena 1 K 50 v. Čisti dohodek je namenjen šolstvu v zasledenem ozemlju. Narocuje se v knjigarni Schwentnerja.

Spretni, pošteni moški in ženske

za prodajo „Slovenskega Naroda“ v Ljubljani in vseh večjih krajih Jugoslavije se sprejmejo takoj. Več se izve v upravnistvu „SLOVENSKEGA NARODA“

Pravo rumeno domače milo za pranje

1 kilogram K 10.— Pri naročbi 1 škrinjice okoli 3 in pol kg K 35.— franko. Po povzetju pošilja zavod za eksport M. Jünker, Zagreb, 15. Petrijaska ul. 3/III Obenem z naročbo je poslati polovico iznosa.

1000 kron :: dam temu ::

kdor mi dobi stanovanje obstoječe iz 2 — 3 sob s pritlikinami v Ljubljani ali pa v najbližji okolici. Ponudbe pod „Njmo/5509“, na upravo „Sl. Naroda“ 5509

Pozor!

Gostilničarji v Ljubljani in na deželi Posrečilo se mi je nakupiti večjo množino dobrega šajerskega moselskega belega vina 8 1/2 stopinj močnega katero ponudim neobvezno po K 980 franko kolodvor Ljubljana proti takojšnjemu plačilu. S spoštovanjem

Fran Romio, Ljubljana, Mar. Ter. cesta 1.

Zastopnike

sprejme vsoobrat s sladkornim blagom.

Oskar Stránský Praha, I, Mláččna tř. 25.

„ADRIJA“

Mirodilnica in zaloga fotografskih aparatov ter potrebščin.

Ljubljana, Selenburgova ul. 5.

Bavila

S. Potočnik
 Ljubljanska ul. 6./1. nadst. na hodniku, desno.
 V Parizu izpravljeni krojači za dame in gospode! 5563
 Povračila, najmodernejši krojači, (Montefield), obrabljene, modne,
 naborne garderobe za dame in gospode.
 Na željo v 8. dneh — v smrtne slučaje v 48. urah.

Vožnje drv, premoga itd. iz ko-
lodvora in na kolodvor
 oskrbuje najceneje in točno 5565

Josip Turk, prevoznik, Ljubljana, Radečkova c. 2.
 Zlatam so za poroke in druge prilike elegantni
 vozovi in konji na razpolago.

Selce pri Crikvenici, Hrvatsko Primorje
HOTEL „ROKAN“
 z vianitim morskim, solčnim in peščenim kopališčem stavlja
 se 1. junija t. l. zopet v promet. — Izborna domača kuhinja.
 — Privatna stanovanja. — Cene zmerno. — Pojasnila daje:
 občinsko poglavarstvo ali pa
hotelir Karel Dovečar.

Prostovoljna dražba

se bo vršila dne 2. junija t. l. od 9 ure dopoldne naprej v hiši
 Breg št. 10, II. nadstrop. Prodajalo se bo: pohištvo, blagajna
 (Wertheim - Kasse), lovška puška, bicikelj, oljnat slike, veliko
 ogledalo s konzolo, 1 zofa in 4 fotelji, oblačilno ogledalo, pisalni
 stroj (Adler sistm.), starinska omarica in stol (klečalnik), majolične
 šalice z vazami, marmorne vaze, omara za akte, pisalne mize, ko-
 palna banja, mnogo knjig (francoske, srbske, juridične) i. t. d.

Sloviti zdravilni viri (kopališče)
Krapinske Toplice (Hrvatska)
 zdravilo z zanesljivim uspehom vse
 vrste revmatičnih afekcij mišic in člen-
 kov, protin, vse živčne bolezni (ishias, nev-
 rastenijo, nevralgijo, histerijo, bolečine v hrb-
 tenici), dalje vse kronične bolezni na ledicah in me-
 hurju, zastrupljenje s kovinami in kožne bolezni. Pri
 ženskih boleznih vplivajo dobrodejno na nevrozne pojave v
 klimakteriju, pri vnetjih maternice ter eksudatih. **Natančne**
informacije in prospekte daje zastoj ravnateljstvo.

Na deželni pristavi v Medvodah je na prodaj.
lokomobila
 z 10 konjskimi silami.
 Kupci naj se zglase pri oskrbniku I. Hladniku v Medvodah.

Razglas.

Mestna občina ljubljanska rabi nujno delavce za škropljenje
 in vzdrževanje cest. Oglasiti se je v pisarni cestnega nadzorstva
 na magistratu, kjer se dobivajo vsa pojasnila tako glede plače
 kakor tudi radi ureditve dela.

Mestni magistrat ljubljanski,
 dne 21. maja 1919.

Razglas.

Vsi posestniki parnih kotlov, ki so pod državnim nadzorstvom,
 se pozivljajo, naj nemudoma, najkasneje do 15. junija t. l. nazna-
 čijo, pristojnemu komisarju (vidi Razglas št. 44/2—II poverjenišča
 za javna dela, uradni list št. LXXXIII, z dne 29. aprila t. l.) sledeče
 podatke:

1. Koliko parnih kotlov posedujejo.
2. Ali so le-ti v obratovanju.
3. Datum zadnje revizije oziroma zadnje preizkušnje z vodnim
 pritiskom po državnem komisarju.
4. One tvrdke, ki so člani družbe „Dampfkesseluntersuchungs-
 und Versicherungsgesellschaft a. G. na Dunaju“ se obenem opo-
 zarjajo, da se obračajo, kakor odslej tudi nadalje v vseh zadevah,
 fikajočih se njih parnih kotlov, na zastopnika zgoraj omenjene
 družbe, inšpektorja Filipa Bubaka v Gradcu.

Gradbeno ravnateljstvo v Ljubljani.

5423 Gradbeni ravnatelj: inž. Klinar, I. r.

ad št. 7740/16.

Razglas.

Meseca junija 1919 se bo vršilo v Mestnem domu vsak
 tork in petek popoldne ob polu 4. uri javno

brezplačno cepljenje proti kozam (osepniciam)

Za **Spodnjo šiško**, v sredo, 4. junija v ljudski šoli.
 Za **Vodmat**, v sredo, 18. junija v mestni ubožnici, vsakokrat
 ob polu 4. uri popoldne.

Pozivljajo se resno vsi starši, kojih otroci še niso cepljeni,
 da prinesejo te k cepljenju in k pregledu, ki se vrši točen ka-
 najo na istem kraju in ob istem času. Pri pregledu izroče se tudi
 pripravljeni o cepitvi, ki so potrebna pri sprejemu otrok v šolo.
 Z ozirom na nevarnost, ki preti v sedanjem času glede
 nastopa kosa (osepnice), opozarja mestni magistrat, da je cep-
 ljenje najuspešnejše sredstvo zavarovanja proti tej bolezni ter nujno
 pozivlja tudi vse one, ki morda mislijo, da se nikoli cepljeni, in vse
 tiste, pri katerih je že preteklo več let po zadnjem cepljenju, da
 se dajo sedaj cepiti, oziroma na novo cepiti proti kozam.

Mestni magistrat ljubljanski,
 dne 22. maja 1919.

Svedske kapljice
 vsakomur poznano ljeko-
 vito sredstvo protiv pro-
 stavne grippe i svim boleznima toplote. Ujedin njihove
 djelatnosti i ugodnosti namerog tako jesu veći više od stotine
 godina najljubljene djetilje domaće sredstvo. Podražuje
 tek, jačaju želudac, pospešuju probavu, oblažuju grčeve, razra-
 đuju sokove i uređuju stolicu. Odstanjuju mučninu, podr-
 šaj na povraćanje, ispiranje i ostale toplotne tegobe.
 Prvo na svetu na „Salvator“ markom.
 I. MITTELMEIER, „Salvator“ lekarna i drogerija Zagreb, Jelačićev trg 2.

Prima bosanske slive v
sodih
 prodaja v komisiji, dokler traja zaloga, trg.
 kom. in špod. del. družba „Balkan“ po ceni
 K 5:30 za Nitro kg. Leseni sodi po K 30— se ne
 sprejmejo nazaj. 5416

Zastopstva
 zmožnih tvrdk živilske stroke išče dobro uvedena agentura s sedežem
 v Salzburgu.
 Ponudbe pod: „W. A. 10.688“ na Rudolfa Mosse na Dunaju
 (Wien) I. Selterstätte 2. 5554

Morsko kopališče Crikvenica!
 Rodbinska oskrba (penzion) in sestavracija prve vrste.
 „RNKOVIĆ“
 Krasna lega v vilnem okrožju nasproti zdraviliškemu parku in kopališčem,
 velik vrtni restavrant brez prahu P. n. gostom se priporoča starorenomi-
 rana kuhinja in klet. — Vprašanja se rešujejo najtočneje.
 Z veseloštevanjem **Josip Rnković.**

Rimske toplice
 Najbolj lekovite akvatherme Stajerske, 362 do 375
 stopinj C., deluje kakor Gastein. Toplice itd. proti pro-
 tinu, revmatizmu, ženskim in živčnim boleznim, slabo-
 stim, poškodbam, influenci in njenim posledicam. Blago
 subalpsko podnebje, izvrstna oskrba, ceno stanovanje.
 Železniška zveza od Zagreba 8, od Ljubljane 2 uri. Po-
 jasnila dale brezplačno ravnateljstvo kopališča po-
 staja Rimske Toplice.

Zaloga pohištva in tapet
ERNST ZELENKA,
 obštevno zaprisodni izvoznik

Solska ulica 5 **MARIBOR** Gosposka ulica 25
 priporoča svojo bogato zalogo najraznovrstnejšega pohištva: spalnih, jedilnih sob
 klubnih garnitur, divanov, otmari, žime za madrace itd. 2236
 Največja izbira. Zmerno cene. Solidna postrežba

Veletrgovina
Isidora Schollera sin
 Zagreb, Vlaška ul. 21.
 Ustanovljena 1883. Telefon 106.
 Nudi svoje bogato skladišče: stearinskih sveč, šved-
 skih vžigalic Ezepla (Floristella dvostruko rafinirane)
 smokey, mandijev namiznega olja, limon, roza,
 popra, kave, suhih sliv, metel itd.
 Cene zmerno! **Zahtevajte cenike.**

Hrvatska eskomptna banka
 Podružnica v Vinkovcih (Slavonija)

Centrala v Zagrebu, ustanovljena 1864. Podružnice: Osijek, Petrijina in Križevci.
 Kapitalna glavica K 20.000.000.— Rezerva K 13.500.000.—
 Opravlja vse bančne posle najkulantnije. — Posreduje našemu poslovnemu
 svetu pri nakupu in prodaji vsakovrstnega blaga kakor v Vinkovcih tako po
 vsej Slavoniji. Na željo daje točne in obširne neobvezne informacije glede
 trga in cen.

NARODNI DOM V LJUBLJANI.
 Otvoritev prenovljene restavracije in kavarne
 v soboto, dne 24. maja 1919.

Kegljišče **Vinska klet**
 Točijo se pristna domača vina in sveže pivo
Izborna kuhinja **Sveža jedila**
 pred in po gledališču. 5536
 Za obilni obisk **Bogomir Šlachta**, restavracij.

Izvozna i uvozna tvrtka
Lavoslav Poljak i drug
 Središnica: SPLIT, Dalmacija.
 Podružnice: Rijeka, Makarska, Beč (Wien) I. Rotenturm-
 strasse 11.
 Zavi se samo na velike
 izvozne i uvozne posle: svih domaćih zemaljskih pro-
 izvoda, južnog voća, žitarica, ljekovitih bilja, ete-
 ričnih i jestivih ulja itd.
 uvozne i prodajne: inozemnih proizvoda, svakovrsne
 prehrambene robe itd.
 3533 **Brzojavni naslov: Poljandrag.**

Prodajalo se bo
 dne 7. junija t. l. posestive bivše opekarnice v Žabji vasi
 pri Novem mestu, obstoječe iz dveh hiš in 20 oralov gozda.
 Pričetek prodaje ob 9. uri dopoldne na lomu mesta.
 Ljudska posojilnica v Ljubljani.

Prostovoljna javna dražba
 se vrši dne 31. maja 1919 ob 9. uri dopoldne v stanovanju
 gledališka stolba 1, (Kirbischeva hiša II). — Na razprodajo
 pride: razne pohištvo, obleke, perilo, poseda iz parcelana
 in nekaj okraska za na avbo.

TREBAMO
 za prompt dobavo više vagona vapna, cementa, čavilje (žebliji) i
 prutnog željeza, kao i cinkovnog lima (pločevine). Ponude slati na
 t. t. Kovač i Stančić, Pitomača (Hrvatska).

! SVETLA !
 Baterije, žarnice, elektrotehnični predmeti, (izdelek svetovne slovanske
 tvornice.) Generalna reprezentanca za en gros v kraljevstvu SHS
JANKO POGACAR, ZAGREB, 1882
 začasno Ljubljana, Ilirska ulica št. 29/1.

MODNI SALON
STUCHLY - MASCHKE
 LJUBLJANA — ZIDOVSKA UL. 3 — DVORSKI TRG 1.
priporoča največjo izbiro
 finih stannikov, svilenih klobukov in čepic za dame in deklice.
 Popravila se sprejemajo in točno izvrše.

Svim
gradskim aprovizacionalnim odborima.

Gospodarsko društvo kao zadruga Proizvodni odsjek u Vukovaru želi
 proizvod svojih članova kao pšenicu, kukuruz, zob, (oves) ječam, pasulj, (fižol)
 mošt, vino i. t. d. prodavati izravno samo gore navedenim odborima, stoga po-
 ziva sve odbore, da si svoje potrebe kod nas kupi.
 Kako smo u stanju naš proizvod uvijek už umjerenije cijene dati, negoli
 trgovci, pozivamo odbore svoje narudžbe samo nama javiti.
 Za sada imamo još na zalih: do 4 vagona pšenice, 30 vagona kukuruz,
 do 20 mct. pasulja (fižola).

DROGERIJA **J. C. KOTAR**
 LJUBLJANA
 Wolfova ulica 3. **FOTOMANUFAKTURA**

Ing. Dr. Miroslav Kasal
 oblastveno poverjeni stavnbi inženir.
 Specijalno stavn. podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe
 v Ljubljani, Hilšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:
 Naprave za izrabu vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in
 železobeton. jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja,
 skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in
 vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.
 Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavnbeno inženirske stroke.
 Tehnična mnenja. Zastopstvo strank v tehničkih zadevah.

Trgovina vina na veliko
Andrija Golubić
 Zagreb, Jurišićeva ulica 10.
PRODAJE:
 Vino belo in rdeče, staro in novo, moslavinsko, grašvino.
 Rum najbolje vrste do 40% jakosti, fini aroma, Slivovko
 lansko in dvesto, enkrat i dvakrat žgano, do 40%
 jakosti, od modrih bosanskih sliv, najboljših obće. Vse na
 vagone in manjših količinah, hitro in točno odpremljanje!
 Posređujem za svakovrstno nabavu živih, gospodarskih pro-
 izvoda itd. — **Zastopnik za Ljubljano in okolice**
Ivan Koželj, Tržaška cesta št. 27.